

RÝMAŘOVSKÝ HORIZONT

19/2006

Čtrnáctideník regionu Rýmařovska

Ročník VIII.

Vyšlo 27. 10. 2006

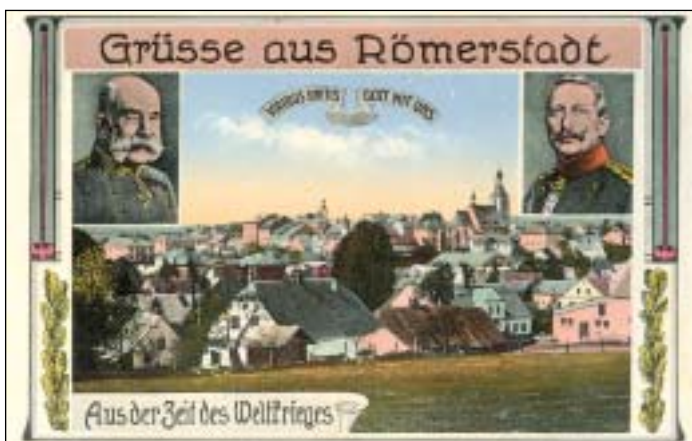
Cena 10 Kč

Rýmařovskou radnici navštívil premiér Jiří Paroubek

Přechody pro chodce: Jak bezpečně na druhou stranu?

Exkurze do historie Rýmařovska tentokrát vede k pomníkům padlých v I. světové válce

15. listopadu mohou příznivci bruslení poprvé vyrazit na rýmařovskou umělou ledovou plochu

Aktuálně z města

Radní a zastupitelé jednali na posledních zasedáních volebního období 2002 - 2006

V pondělí 9. října se uskutečnilo poslední zasedání Rady města Rýmařova ve volebním období 2002 - 2006. Radní na něm přijali celkem třiašedesát usnesení, z nichž dvaadvacet mělo charakter doporučení pro jednání zastupitelstva města. Většinu usnesení tvořily záležitosti majetkové a bytové.

Rada města vzala na vědomí **Zprávu o technickém stavu hasičské zbrojnice, protipožární prevenci a o činnosti Jednotky sboru dobrovolných hasičů města Rýmařova za období od 1. 10. 2005 do 30. 9. 2006.** Ve zprávě se mimo jiné hovoří o tom, že k 30. září vyjízďela rýmařovská jednotka Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje (HZS MSK) ke 176 událostem, což je o dvaadvacet více než ve stejném období roku 2005. Nejčastěji se jednalo o technické havárie a dopravní nehody.

Společně s hasiči HZS MSK využívá požární zbrojnici na Revoluční ulici také Jednotka sboru dobrovolných hasičů města Rýmařova, která má v současné době sedmnáct členů, z toho šest hasičů je z janovického dobrovolného sboru. Jednotka dobrovolníků byla přivolána ke čtrnácti zásahům. Družstvo dobrovolných hasičů se zúčastnilo devíti školení a zajišťovalo několik akcí pro veřejnost. Zpráva dále uvádí, že technická vybavenost jednotky se neustále zlepšuje, a to díky dotacím z kraje i z města, a dá se říci, že jednotka je vybavením srovnatelná s profesionálními jednotkami kraje. Město Rýmařov uzavřelo s každým členem Jednotky sboru dobrovolných hasičů Rýmařov smlouvu o akceschopnosti k zásahům. Jedná se zároveň o jeden z motivačních faktorů, hasiči smlouvu vnímají jako ocenění své práce. Radní dále vzali na vědomí **Zprávu o stavu vymáhání pokut, poplatků a ostatních po-**

hledávek ke dni 30. 9. 2006.

Zpráva uvádí, že v oblasti evidence a vymáhání pokut, výživného a sociálních dávek je postupováno podle směrnice č. 02/2005. Veškeré pohledávky na peněžité plnění jsou od 1. ledna 2006 vymáhány dle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Změna nastala se změnou správního řádu. Při nezaplacení pohledávky v termínu splatnosti, kterou určuje rozhodnutí (splatnost 15, 30, 60 a 90 dnů), jsou dlužníkům zaslány výzvy k zaplacení pohledávky v náhradní lhůtě, většinou do 15 dnů ode dne doručení. Pokud dlužník nezplatí ani v této lhůtě, případně neprojeví zájem o splácení, jsou neprodleně prováděny kroky ke zjištění možných exekučních způsobů vymožení vzniklé pohledávky - zaměstnání dlužníka, bankovní účty, pobírání důchodů. Poslední možností je pak provádění exekuce přes okresní soudy a výkon exekuce soudním exekutorem. Zpráva dále říká, že od ledna 2006 bylo v oblasti vymáhání pokut, výživného vyplaceného městem i okresním úřadem, sociálních dávek a nedoplateků za odpady vydáno finančním odborem **čtyřiašedesát** exekučních příkazů, a to na mzdu, důchody a účty vedené u bank dlužníkům, kteří po výzvě v náhradní lhůtě nezaplatili pokutu a nebyla možná dohoda o zaplacení. Exekuční náklady pro poplatníka v tomto případě činí 2 % z dlužné částky, nejméně však 200 Kč. Většina těchto exekucí byla uspokojena jednorázovou srážkou nebo měsíčními splátkami podle výše pohledávky a výše zabavitelného příjmu dle ustanovení občanského soudního řádu.

V případě, že dlužník projeví zájem z důvodů špatné finanční situace pohledávku splácet, jsou povolovány pravidelné měsíční splátky. Od občanů je vybírán správní poplatek ve výši 400 Kč

za povolení dle zákona o správních poplatcích. Rozhodnutí o povolení splátek u pokut bylo vydáno v **osmi případech** - jednalo se o dohody u větších pokut na delší období splácení. V případech nedodržení splátek jsou neprodleně podnikány kroky k vymáhání exekucí.

Město již nemůže do výkonu exekuce zasahovat, nemůže exekuci zastavit v případě, že dlužník svou pohledávku vůči městu zaplatí, protože dlužník musí uhradit ještě náklady soudnímu exekutorovi. Při použití této formy vymáhání se náklady na exekuci pro samotného dlužníka několikanásobně zvyšují.

U občanů s trvalým pobytem v Rýmařově činil nedoplatek za odpady k 31. 12. 2005 celkem 970 972 Kč. Z tohoto dluhu bylo do 14. února 2006 uhrazeno cca 52 tis. Kč. Asi jedna třetina nedoplateků tvoří neuhrazený poplatek za 2. pololetí 2005 (případně poplatek za celý rok 2005), který je většinou hrazen alespoň zčásti společně s poplatky za rok 2006. Nejpodstatnější část dluhu je tvořena předpisy vůči cca 250 občanům, kteří se zpočátku zaregistrovali a jsou hlášeni k trvalému pobytu v Rýmařově, ale fyzicky se tu nezdržují a adresa jejich pobytu není známa. Každým rokem, kdy je automaticky vytvářen

roční předpis, se tak dluh těchto poplatníků znásobuje.

V oblasti evidence a vymáhání místního poplatku za odpady bylo do konce měsíce září vybráno téměř 69 % poplatku z předpisu roku 2006 a nedoplateků z předšlých let. Od ledna 2006 bylo zaregistrováno celkem 135 nových poplatníků, 125 poplatníků bylo za toto období odhlášeno z registrace. Poplatníkům, kteří svou povinnost neplní, jsou vyměřovány poplatky za odpady platebními výměry; od začátku roku bylo vydáno celkem 129 výměrů. Jednalo se většinou o vyměření poplatku za delší dlužné období od roku 2003. Na základě platebních výměrů byly poplatky většinou zaplacený nebo byly sjednány splátkové kalendáře. V ostatních případech je postoupano formou exekucí. Vzhledem k tomu, že lhůta k zaplacení poplatku vypršela 30. září 2006, budou zaslány upomínky k zaplacení a platební výměry na nezaplacené poplatky z let 2003 až 2006.

Poslední zasedání Rady města Rýmařova, které se uskutečnilo v pondělí 9. října, bylo v pořadí šestašedesátým. Radní v průběhu volebního období 2002 - 2006 přijali celkem 3325 usnesení, což je proti minulému volebnímu období (1998 - 2002) o jeden tisíc dvě stě dvacet sedm více.

Radní schválili finanční příspěvky z rozpočtu města

Rada města schválila poskytnutí příspěvku 30 tisíc korun Občanskému sdružení pro mezinárodní partnerskou spolupráci města Rýmařova na dopravu účastníků Evropského týdně sportu do italského Arca ve dnech

22. - 28. srpna 2006.

Finanční příspěvek ve výši 48 tisíc korun schválila rada města Ski klubu RD Rýmařov na přípravu talentovaných žáků v běžeckém lyžování a 5 tisíc korun na sportovní činnost

Terezy Krywdové.

Radní schválili finanční příspěvek ve výši 1 785 korun Střední soukromé odborné škole Prima na účast v soutěži Region Regina 2007. *Z podkladů MěÚ zpracoval JiKo*

Zastupitelé ukončili volební období 30. zasedáním

Ve čtvrtek 19. října se uskutečnilo poslední zasedání zastupitelstva ve volebním období 2002 - 2006. Zastupitelé přijali celkem třidvacet usnesení, z nichž většinu tvořily majetkové záležitosti.

Zastupitelé neschválili Tělovýchovné jednotě Jiskra Rýmařov, oddílu ledního hokeje, požadovaný příspěvek 300 tisíc korun na zakoupení světelné časomíry a rolby. Starosta města Petr Klouda doporučil zastupitelům neschválit tento finanční požadavek s tím, že by se ještě více prohloubil dluh městského rozpočtu, který byl neplánovaně zatížen navýšením některých investic (regenerace sídliště Příkopy o 800 tisíc Kč více, umělá ledová plocha o 1 mil. Kč více, daně 800 tis. Kč ad.). V rámci projektu Rozvoj informačních a komunikačních technologií, který město podalo v listopadu 2005, bude ve Středisku volného času vybudována počítačová učebna s dvanácti počítači, bezbariérově upraven vstup do budovy, schodiště vybaveno šik-

mou schodišťovou plošinou a upraveno sociální zařízení v mezizpatře. V Městském muzeu Rýmařov bude vybudována počítačová učebna se sedmi počítači. Ve městě bude dále vybudována bezdrátová počítačová síť s hlavní anténou na věži kostela, odkud lze pokrýt většinu území Rýmařova, a bude tak možno propojit městský úřad, Byterm, Městské služby, muzeum, knihovnu a Středisko volného času, navíc budou všechny připojené objekty vybaveny zařízením pro IP telefonii, což umožní bezplatné telefonické volání mezi připojenými budovami. V rámci projektu bude ještě zřízena služba SMS Info kanál, kterou lze využít pro rychlé předávání informací přihlášeným uživatelům - jde o nejmodernější formu krizové komunikace.

Zastupitelé schválili financování projektu Rozvoj informačních a komunikačních technologií ve městě Rýmařově v celkové výši 2 600 tisíc Kč. Z toho 75 % činí podíl hraze-

ný ze strukturálního fondu ERDF a 10 % podíl státního rozpočtu. Město tak na veškeré uvedené aktivity vynaloží pouze částku 395 tis. Kč, tj. 15 % z celkových nákladů projektu. Zastupitelé pověřili místostarostu Jaroslava Kalu podpisem podmínek k Rozhodnutí o účasti státního rozpočtu a strukturálních fondů Evropské unie na financování projektu.

Na závěr jednání zastupitelstva města poděkoval starosta Petr Klouda všem zastupitelům za jejich dosavadní práci a popřál jim pevné zdraví a kandidátům hodně úspěchů ve volbách.

Závěrečné jednání Zastupitelstva města Rýmařova bylo v pořadí třicáté. Celkem bylo ve volebním období 2002 - 2006 přijato jeden tisíc sto dvacet čtyři usnesení, což je o tři sta padesát více než v minulém volebním období (1998 - 2002), ve kterém se ale uskutečnilo o dvě zasedání více.

JiKo (z podkladů MěÚ Rýmařov)

Expremiér Paroubek zavítal na neoficiální návštěvu Rýmařova

V rámci předvolební kampaně v Moravskoslezském kraji navštívil Rýmařov ve čtvrtek 19. října předseda ČSSD Jiří Paroubek. Na radnici se setkal se starostou města Petrem Kloudou, místostarostou Jaroslavem Kalou, který Paroubkovi návštěvu inicioval, se členy místní organizace ČSSD, starosty Břidličné, Horního Města, Staré Vsi, Dolní Moravice, Jiříkova, Tvrdkova, Ryžoviště, Malé Morávky a Václava.

Starosta Rýmařova Petr Klouda informoval Jiřího Paroubka o problémech Rýmařovska, především o vysokém procentu nezaměstnanosti (13 %) a nedostatku pracovních míst. Starosta Dolní Moravice Ladislav Velebný zmínil problematiku rozpočtového určení daní, které tíží všechny menší obce a města nejen na Rýmařovsku.

„Co se týká rozpočtového určení daní, je propastný rozdíl mezi

městem nebo obcí do 10 tisíc obyvatel a nad 10 tisíc. Městu Rýmařov schází do hranice desítky tisíc obyvatel asi osm stovek občanů,“ doplnil Velebného starosta Petr Klouda a dodal, že je to velký problém, který trvale poškozuje město i jeho občany. „*Náš region je jedním z nejchudších v republice, je odloučený a těžko dostupný, s trvale vysokou nezaměstnaností, naše daňová výtežnost z podnikatelských subjektů a fyzických osob je slabá. Stát také neplatí městu - obci II. typu - veškeré služby, které město prostřednictvím svého úřadu lidem v regionu za stát poskytuje. Dalším neřešeným problémem je postoj čelních politiků a stran k chudým oblastem. Rozdíly mezi regiony se postupně prohlubují a politici by měli rozhodnout, zda chudší oblasti podpořit a jak, a nebo je odepíší a způsobí jejich úpadek,*“ nastí-

nil situaci v regionu starosta Klouda. Dále kritizoval vládu za špatné zákony, které obce zatěžují různými úkoly, jejichž financování však nezajistí, a tyto pak většinou hradí obce ze svých mizivých rozpočtů.

Předseda ČSSD Jiří Paroubek řekl, že tento problém vnímá a největší překážku vidí právě v rozpočtovém určení daní. „*Pokud nebude stabilní vláda, tak se tento problém dá jen těžko změnit,*“ vyslovil názor na nejpálčivější problematiku předseda Paroubek, který je přesvědčen, že z voleb taková vláda zcela jistě vzejde a do roku 2008 by se mohly komplikace s rozpočtovým určením daní vyřešit. Jiří Paroubek dále konstatoval, že nemoc českého hospodářství nespočívá v tom, že by nevzrůstalo nebo se rozvíjelo málo, podle něj spočívá problém v nerovnoměrném vývoji jednotlivých oblastí. „*Nikdo si nepřejí, aby se nám vylidnila malá města, malé obce, to by zajisté způsobilo určitě napětí ve státě,*“ konstatoval Paroubek.

Expremiér se rovněž zajímal o strukturu výroby na Rýmařovsku. Starostové informovali předsedu ČSSD o rozvoji dřevozpracujících firem a jejich dceřiných podniků, místostarosta Jaroslav Kala připomenul význam nově přichozí pražské firmy Styrottrade, která míří do rýmařovské průmyslové zóny a měla by poskytnout práci až 120 zaměstnancům ve výrobě polystyrénových

desek. Z jeho úst zazněla také kritika centrálních úřadů a poslanců, vyjádřil nespokojenost s nynějším vývojem v zemi a se zbytečným politickým hašteřením, které brzdí zaměstnance úřadů při přípravách projektů, jimž chtějí dosáhnout na dotační tituly národních programů a fondů Evropské unie.

Jiří Paroubek zdůraznil, že každý provinční region naší země disponuje určitým potenciálem a zajímal se v této souvislosti, jaké projekty má Rýmařovsko připraveny v rámci rozvoje cestovního ruchu a zda můžeme nabídnout lidem například využití formou zimních sportů, na sjezdovkách nebo běžeckých tratích. „*Rýmařovsko bylo úspěšné například v rámci propagace regionu v programu Leader + a jako oblast pod horami pochopitelně nabízí sportovní a turistické využití. Zejména se jedná o služby, které zajišťují privátní subjekty za pomoci jednotlivých obcí,*“ upřesnil starosta Petr Klouda, který ovšem zároveň poznamenal, že Jeseníky jsou z hlediska dostupnosti odlehle; Ostrava má Beskydy a z Brna je to dnes pohodlnější do Alp. Jiří Paroubek, jehož původním oborem je právě cestovní ruch, na to namítl, že nikoliv dostupnost, ale zejména atraktivita konkrétní lokality rázem z nedostatku činí zajímavé. „*Když jsme jednou na mapě s ministrem pro místní rozvoj opsali kružnici kolem Jeseníků v poloměru 150 kilometrů, zjistili jsme, že se jedná hned o několik*

miliónů lidí - potenciálních návštěvníků vašich hor; zejména pak z polských rovin, kteří mají zcela evidentní zájem vyjet si do Jeseníků," argumentoval Jiří Paroubek.

Petr Pecha, starosta Malé Morávky, přiblížil Jednotný odbovovací systém - jednotné permanentky pro všechny lyžařské vleky Ski centra Malá Morávka-Karlov - a s lítostí konstatoval, že několik správců větších ubytoven, které jsou na území obce, mají svá právní sídla v jiných okresech, a odvod daní z jejich

činnosti jde tudíž tam. Jiří Paroubek navrhl, že poplatky za ubytování v centrech cestovního ruchu by si měly rovně nastavovat samy, čímž by rovněž přispěly do svého rozpočtu.

Miroslav Volek, starosta města Břidličné, informoval krátce o jednom z největších podniků v okrese Bruntál, společnosti Al Invest Břidličná, a. s., která se zabývá zpracováním hliníku a poskytuje práci dvanácti stovkám zaměstnanců. „I když se v poslední době některé komunikace opravily, stále tento region

naráží na špatnou dopravní dostupnost. Pokud budeme chtít přitáhnout turisty, nemůžeme po nich chtít, aby k nám jezdili po tankodromech,“ uvedl starosta Volek a dodal, že při jednání na krajském úřadu v Ostravě se jeden nejmenovaný úředník zmínil dosti nešťastně v tom smyslu, že kraj končí v Krnově. Předseda Paroubek v této souvislosti vzpomněl na dětství, kdy se svým dědou rozvážel mouku do místních pekáren - vždy tento region vnímal jako spádovou oblast Olomouckého kraje. „Když

se rozhodovalo, kam má být Rýmařovsko začleněno, zda pod Moravskoslezský nebo Olomoucký kraj, probíhaly v té době vášnivé diskuse. Nakonec se uskutčnilo referendum a zastupitelstvo rozhodlo o přičlenění k Ostravě,“ odůvodnil začlenění našeho regionu starosta Petr Klouda.

Předseda ČSSD Jiří Paroubek po asi hodinové návštěvě Rýmařova odcestoval do Ostravy, kde měl plánovanou přednášku na Vysoké škole báňské, poté navštívil ještě Vratimov a Třinec. JiKO

Pozvánka na přednášku

Veřejné zakázky a Stavební zákon

(Nová úprava Zákona o zadávání zakázek a Stavebního zákona)

přednáší Ing. Jiří Blažek, certifikovaný lektor

středa 15. 11. 2006 od 9 hodin

malý sál Střediska volného času v Rýmařově - kapacita 50 míst

Obsah přednášky:

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY:

Seznámení se strukturou nového zákona o zadávání veřejných zakázek.

Zadávací řízení, průběh zadávacího řízení, zahájení, zadávací dokumentace, kvalifikace, hodnocení nabídek, úkony zadavatele, námitky, uzavření smlouvy. Důsledky porušení zákona o ve-

řejných zakázkách a rozbor některých rozhodnutí ÚHOS. Veřejné zakázky u příjemců dotací - specifika zadávacích řízení pro příjemce dotací, rozbor jednotlivých druhů programů a specifických požadavků na způsob provádění zadávacích řízení. Zadávání veřejných zakázek

z pohledu hospodaření obcí a nového správního řízení. Pracovně-právní, občanskoprávní a trestní rizika při porušení zákona o zadávání veřejných zakázek. Relevantní činnosti, definování základních pojmů (terminologie), rozdělení VZ. Posuzování a hodnocení nabídek,

matematické metody - kvalifikovatelné, nekvalifikovatelné, ceny mimořádně nízké (neúplné nabídky).

Dynamický nákupní systém, rámcové smlouvy, soutěžní dialog, veřejná soutěž o návrh, elektronický systém, zjednodušené zadávací řízení.

ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ - STAVEBNÍ ŘÁD

Zásady nových zákonů - stavebního, správního řízení, o nuceném omezení a nuceném přechodu práv k pozemkům a stavbám s vazbou na přípravu a realizaci staveb.

Výhradní působnost státu, obce a obce s přenesenou (rozšířenou) působností z hlediska stanovisek, námitek, vyjádření atd. k územně plánovacím procesům, stavebnímu řízení a správním řízením.

Zák. č. 500/2004 Sb., správní řád - správní činnost, procesní pravidla,

zásady řízení, dotčené osoby - účastníci řízení, oprávněná úřední osoba, vady úředního postupu. Vazba na jiné právní předpisy a procesní řízení (např. životní prostředí).

Zjednodušující postupy v územním a stavebním řízení, územně-plánovací informace, veřejné projednávání.

Územní plány, regulační plány - druhy územních rozhodnutí - zjednodušení (sloučení, spojení úkonů). Územní souhlas a vztah ke stav-

bám, jež nevyžadují stavební povolení ani ohlášení

Změny staveb, řešení výjimek, užívání staveb, kolaudační souhlas, předčasné užívání, změny v užívání.

Kontrolní prohlídka staveb, odstraňování staveb, nezbytné úpravy, opatření na sousedním pozemku, udržovací a zabezpečovací práce.

Účastníci řízení, autorizovaný inspektor, povinnosti a odpovědnost stavebníka, stavbyvedoucí-

ho, projektanta, technického dozoru, stavebního dozoru.

Tituly vyvlastnění, úpravy vztahů v území, veřejnoprávní smlouva, smlouva o parcelaci, veřejný zájem.

Program bude průběžně aktualizován a doplňován!!!

Na závěr akce bude účastníkům předán **CERTIFIKÁT** o absolvování.

Těšíme se na vaši účast a spolupráci. RNDr. František Čermák, odbor ŽPaRR MěÚ Rýmařov

Zpravodajský servis ve zkratce

Do Staré Vsi se vrátil obraz svatého mnicha

Na vyhlídku na skále ve Staré Vsi se v sobotu 14. října vrátil obraz svatého Antonína s Ježíškem. K místu se váže pověst, že tady skokem se skály s životem skoncovali nešťastná dívka a její milý. Lidé tu pak na kovovém trnu umístili obraz svatého Antonínka s Ježíškem, a kdo tudy prošel, mohl ulevit své duši i mrtvým modlitbou.

Obecní úřad ve Staré Vsi se loni rozhodl vyhlídku obnovit a oslovil místního výtvarníka Vladimíra Hallu a také janovického kováře

Jaroslava Mazela, aby pomohli svým umem. Na skále se ještě musí obnovit část zábradlí, opticky oddělující vyhlídku od propasti. Hotov je již obraz, jež v sobotu na vyhlídku vynesli dva muži. „Je to poctivý plech, vykonaný ručně ještě v Annenské huti, váží dobrých padesát kilogramů,“ potvrdil Halla. Úkolu se ujal z duše rád, jen si musel dát práci najít v archívních materiálech přibližnou podobu mnicha Antonína, jež lidé považují také za patrona ztracených věcí. Z původního

Foto: autorky článku

obrazu se totiž zachovalo jen málo. „*Spíše jsem hádal, jaký motiv malíř použil, dalo se na to usuzovat z tvaru plechu,*“ řekl umělec. Místo už je posvěceno a obci zbývá domluvit s lesáky, že s pomocí pil vyhlídku do kra-

jiny ze skály nad pilou otevřou. Dnes odtud lidé mohou koukat leda do zlátnoucího listí a zeleně smrků. Starosta obce Pavel Hejsek věří, že se na skálu rádi vydají i rekreanti a turisté. Aby se tak stalo, musí se vyznačit

přístup po lesních stezkách formou šipek nebo turistických značek a také vrátit místo na turistické mapy.

*Čerpáno z Hornobenešovských listů,
autor A. Kiedroňová*

Silnice Rýmařov - Valšovský Důl bude otevřena od 1. prosince

Na jaře letošního roku jsme na našich stránkách informovali o uzavírce silnice Rýmařov - Valšovský Důl. Uzavírka byla povolena od 5. března do 30. listopadu 2006 a podle infor-

mací vedoucího odboru dopravy MěÚ Uničov Ing. Bohumila Luži bude tento termín dodržen. Od 1. prosince 2006 bude tedy opět obnoven provoz na silnici Rýmařov - Valšovský

Důl - Dlouhá Loučka. O otevření opravené komunikace a případném zkrácení uzávěry vás budeme informovat v dalším vydání.

Převzato z webových stránek města

Ztratil se srnčí pinč hnědé barvy

Při autonehodě večer 8. října se mezi obcemi Sovinec a Jiříkov ztratil srnčí pinč hnědé barvy (ratlík). Jedná se o fenečku slyšící na jméno Terezka. Jelikož je velmi drobného vzrůstu, máme obavy o její život. Pejsek se ztratil paní, která je v zoufalé situaci a Terezka je pro ni momentálně jedinou radostí, budeme proto upřímně vděční, pokud poskytnete jakékoli informace vedoucí k nalezení této fenečky. Za nalezení Terezky nabízíme samozřejmě nemalou finanční odměnu!!!!!!!

Předem děkujeme všem hodným lidem, kteří poskytnou jakékoli informace.

Informace můžete sdělit na těchto kontaktech:

721 590 918 - kdykoliv (non-stop);

596 912 540 - ve večerních hodinách;

732 484 081 - přes den;

596 901 260 - přes týden v dopoledních hodinách (tel. do práce).

Sprejer postříkal značky, kontejnery i dům

Poškozování cizí věci se dopustil neznámý pachatel mezi 29. zářím a 2. říjnem v Horním Městě, když na veřejnosti přístupných místech postříkal dva kontejnery, dvě dopravní značky a fasádu panelového domu zeleným sprejem. Pachatel vyobrazil písmeno „A“ v kroužku, oči s úsměvem a nápis s vulgárním obrazcem. Případ šetří rýmařovští policisté.

Zranila manželovu přítelkyni

Pro trestný čin ublížení na zdraví byla obviněna 38letá žena z Bruntálska, která 13. července tohoto roku v rodinném domě v Dolní Moravici napadla přítelkyni svého manžela. Po hádce měla strčit do své sokyně tak, že spadla na zem, a pak ji měla kopat. Nakonec na ni ještě vylila kbelík s vodou. Napadené ženy se zastal manžel útočnice, který poškozenou odvedl z domu. Obviněná měla pokračovat ve vulgárních urážkách i před rodinným domem. Napadená žena utrpěla otřes mozku a zhmotnění hlavy a bederní páteře. Okolnosti případu jsou předmětem dalšího šetření. Obviněná své trestní jednání popírá.

V dílně kradl fanoušek „Policejní akademie“

Zřejmě šprýmař se mezi 7. a 8. říjnem vloupal do dílny klempířství na třídě Hrdinů v Rýmařově. Poškodil plechové parapety a z dílny si odnesl rádio s CD pře-

hrávačem a čtyři originální kazety s nahrávkami „Policejní akademie Zdeňka Izera“. K tomu si přibalil sadu gola klíčů. Škoda činí asi 6 000 Kč.

Upravovala psa a havarovala

U Křížova havarovala v neděli 8. října řidička Felicie, když upravovala svého psa upevněného ve fixačním popruhu na sedadle spolujezdce. Během okamžiku, kdy se nevěnovala řízení, vyjela do protisměru a narazila do stromu. Nárazem se Felicie odrazila zpět do vozovky a tam se převrátila na bok. Řidička utrpěla lehká zranění. Na autě vznikla škoda za asi 40 tisíc Kč. Policisté připsali nepozorné řidičce „k dobru“ i fakt, že má na vozidle propadlou STK.

Zloděje zajímaly kabely

Neznámý pachatel vnikl mezi 7. a 9. říjnem do firemního areálu na ulici 8. května v Rýmařově. Vypáčil vrata lakovny a ze zvedáku odstranil 10 metrů elektrického kabelu o průměru 20 mm se čtyřmi měděnými provazci a koncovkou na 380 V. Shodný pětimetrový kabel odnesl i z kompresoru. Krádeží způsobil škodu za více než 10 tisíc Kč.

Krádež počítače ve firmě

Policii bylo oznámeno, že neznámý pachatel měl v době od 31. srpna do 9. října odcizit z kanceláře vedoucího údržby podniku v Břidličné přenosný počítač zn. DELL, typ Latitude 120 L, včetně

příslušenství. Tento počítač byl součástí válcovací stolice a jeho hodnota činí kolem 40 tisíc Kč. Okolnosti případu jsou v šetření.

Před jízdou vypil šest piv

Dne 12. října byl na třídě Hrdinů v Rýmařově policií zastaven muž za volantem Peugeotu. Při silniční kontrole nepředložil žádný doklad, dechová zkouška, která mu byla provedena, navíc ukázala přítomnost alkoholu. Muž se přiznal, že před jízdou vypil šest piv. Následující den mu policisté zabavili řidičský průkaz.

Tragická dopravní nehoda u Václavova

K tragické dopravní nehodě došlo ve čtvrtek 12. října mezi Bruntálem a Václavovem. 23letý řidič vozidla Škoda 120 při projíždění zatáčky jel zřejmě příliš rychle, nezvládl řízení a vjel do levé poloviny vozovky. Zde se čelně střetl s protijedoucím vozidlem Citroen. Následkem nehody utrpěl řidič škodovky těžká poranění, která nepřežil. Zraněna byla rovněž osádka Citroenu; lehká i těžší zranění utrpěli řidič a jeho dva spolujezdci.

V Rýmařově opět řádl lupič kol

Škodu za více než 32 tisíc Kč způsobil neznámý pachatel, který provedl v noci z 15. na 16. října krádež ve sklepních prostorách domu na Větrné ulici v Rýmařově. Ze sušárny odcizil jízdní kolo v hodnotě 17 tisíc Kč s celou výbavou, ze sklepní kóje poté odvezl kolo za

15 tisíc Kč. Po pachateli a jízdních kolech pátrají rýmařovští policisté. **Policie upozorňuje majitele, že ke krádežím ve společných prostorách domů dochází poměrně často, a je proto vhodné zkombinovat více zabezpečovacích opatření k zajištění svého majetku. Nejedná se jen o různé druhy zámků, ale je nutné zvážit i další organizační opatření, jako je například zamykání vchodů a monitoring pohybu neznámých osob v domech.**

80letá žena zbila snachu

Policie zahájila stíhání osmdesátileté ženy z Rýmařova pro trestný čin ublížení na zdraví. Důchodkyně měla fyzicky napadnout svoji 55letou snachu, když se snažila v kuchyni pomoci svému manželovi odnést lednici. Celá událost se stala 31. července v rodinném domě v Lomnici na Bruntálsku. V okamžiku, kdy chtěla snacha pomoci manželovi s lednicí, „*tchyně údajně vyskočila z gauče, na kterém do té doby seděla, přistoupila ke snaše ze zadu a udeřila ji pěstí do zad v oblasti krční páteře,*“ uvedla policejní mluvčí Lucie Zgarbová. Napadená žena upadla na zem, kde do ní tchyně měla ještě kopat a bít ji do zad a do hlavy. Přítom ji škrábala, urážela a vyhrožovala zabitím. Na snachu údajně zaútočila i francouzskými holemi. Snacha utrpěla následkem útoku poranění páteře a hlavy, které si vyžádalo čtrnáctidenní pobyt v nemocnici. *Zpracovala redakce na základě podkladů tisk. mluvčí PČR Bruntál*

Ve dnech 21. a 22. října se uskutečnily volby do obecních zastupitelstev obcí na celém území České republiky. V některých obcích volili občané také senátory.

Rýmařovští občané volili ve třinácti volebních okrscích. Ze 7 212 zapsaných voličů jich k volebním urnám přišlo jen 2 587, což

činí 35,87 %. Volební výsledky ukázaly, že největší důvěru rýmařovských voličů si získalo Sdružení nezávislých kandidátů Evropští demokraté s pořadovým číslem 1, na druhé pozici se umístila Česká strana sociálně-demokratická s pořadovým číslem 6 a třetí příčku obsadila Občanská demokra-

tická strana s číslem 3. Dále následovaly strany a sdružení v pořadí:

4. Komunistická strana Čech a Moravy
5. Křesťanská demokratická unie - Čs. strana lidová
6. SNK BFAA Rýmařov
7. Strana Rovnost Šancí

Nejvyšší počet hlasů získali kandidáti Ing. Petr Klouda - SNK (1 146 hlasů, 9,83 %), Ing. Jaroslav Kala - ČSSD (921 hlasů, 8,85 %) a Ing. Soňa Kovářiková (838 hlasů, 7,19 %). Nejvyšší účast zaznamenala volební komise v okrsku č. 8 (47,23 %), u voličů bydlících v ulicích Strálecké, Slunečné, Polní, Nové, Luční, Na Strání, Komenského, Okružní a Tomáše Matějky, naopak nejméně voličů přišlo k volebním urnám v okrsku č. 12 (24,97 %) ze spádových ulic Revoluční - sudá čísla, Žižkova, Dukelská a Úvoz.

Celkové pořadí stran a sdružení podle počtu získaných hlasů

Kandidátní listina	Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtené % plat. hlasů	Počet mandátů
	abs.	v %			
SNK Evropští demokraté	11 652	23.92	21	23.91	5
Česká str. sociálně-demokrat.	10 400	21.35	21	21.34	5
Občanská demokratická strana	7 313	15.01	21	15.01	3
Komunistická str. Čech a Moravy	6 067	12.45	21	12.45	3
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	5 658	11.61	21	11.61	2
SNK BFAA Rýmařov	4 027	8.27	21	8.26	2
Strana Rovnost Šancí	3 602	7.39	21	7.39	1

Jmenný seznam jedenadvaceti zastupitelů

	Kandidátní listina	Poř. číslo	Kandidát	Věk	Polit. přísl.	Hlasy		
						abs.	v %	
1	SNK Evropští demokraté	1	Klouda Petr	Ing.	47	BEZPP	1 146	9.83
1	SNK Evropští demokraté	2	Kovářiková Soňa	Ing.	50	BEZPP	838	7.19
1	SNK Evropští demokraté	6	Šopík Ferdinand		51	BEZPP	740	6.35
1	SNK Evropští demokraté	3	Baran Vlastimil	Mgr.	39	BEZPP	686	5.88
1	SNK Evropští demokraté	4	Sicová Květoslava	Mgr.	66	BEZPP	681	5.84
2	Strana Rovnost Šancí	21	Sedláčková Zdeňka		45	BEZPP	278	7.71
3	Občanská demokratická strana	5	Sigmund Ivan		54	ODS	566	7.73
3	Občanská demokratická strana	6	Vepřek Roman		33	ODS	478	6.53
3	Občanská demokratická strana	1	Labounková Jarmila	Mgr.	64	ODS	444	6.07
4	Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	2	Staňková Marcela		41	KDU-ČSL	700	12.37
4	Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	8	Karel Jiří	Mgr.	70	BEZPP	624	11.02
5	SNK BFAA Rýmařov	3	Pupík Josef		49	BEZPP	412	10.23
5	SNK BFAA Rýmařov	1	Köhler Tomáš	Ing.	42	BEZPP	400	9.93
6	Česká str. sociálně-demokrat.	1	Kala Jaroslav	Ing.	48	ČSSD	921	8.85
6	Česká str. sociálně-demokrat.	10	Žižka Josef	Ing.	62	ČSSD	704	6.76
6	Česká str. sociálně-demokrat.	2	Vojáček Miroslav		61	ČSSD	649	6.24
6	Česká str. sociálně-demokrat.	8	Bernátek Josef		56	BEZPP	605	5.81
6	Česká str. sociálně-demokrat.	4	Pavlásek Boris	Ing.	44	BEZPP	604	5.80
7	Komunistická str. Čech a Moravy	1	Žilka Ladislav		59	KSČM	448	7.38
7	Komunistická str. Čech a Moravy	2	Ziegler František		64	KSČM	408	6.72
7	Komunistická str. Čech a Moravy	6	Filipová Božena		64	KSČM	396	6.52

Výsledky voleb v jednotlivých okrscích**Okrsek č. 1:**

Místní část Janovice

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
570	213	37.37	213	4 114

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	1 300	31.60
Strana Rovnost Šancí	138	3.35
Občanská demokratická strana	451	10.96
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	535	13.00
SNK BFAA Rýmařov	222	5.40
Česká str. sociálně-demokrat.	924	22.46
Komunistická str. Čech a Moravy	544	13.22

Okrsek č. 3:

ulice Divadelní, Bartákova - lichá čísla, Julia Sedláka, Havlíčkova, Čapkova, Sokolovská, Jelínkova

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
694	243	35.01	243	4 454

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	1 182	26.54
Strana Rovnost Šancí	270	6.06
Občanská demokratická strana	723	16.23
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	624	14.01
SNK BFAA Rýmařov	351	7.88
Česká str. sociálně-demokrat.	980	22.00
Komunistická str. Čech a Moravy	324	7.27

Okrsek č. 5:

ulice Lidická, Hornoměstská, Nerudova, Větrná 26, 28, 30

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
528	215	40.72	215	3 942

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	818	20.75
Strana Rovnost Šancí	302	7.66
Občanská demokratická strana	625	15.85
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	399	10.12
SNK BFAA Rýmařov	372	9.44
Česká str. sociálně-demokrat.	1 030	26.13
Komunistická str. Čech a Moravy	396	10.05

Okrsek č. 2:

ulice Julia Fučíka, Bartákova - sudá čísla, Národní 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, Podolská, Palackého, Květná, Jesenická, Na Mokřinách, Javorová

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
840	321	38.21	320	6 084

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	1 698	27.91
Strana Rovnost Šancí	487	8.00
Občanská demokratická strana	986	16.21
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	600	9.86
SNK BFAA Rýmařov	518	8.51
Česká str. sociálně-demokrat.	1 173	19.28
Komunistická str. Čech a Moravy	622	10.22

Okrsek č. 4:

ulice Příkopy, Revoluční - lichá čísla kromě 15, 19, Horní, Školní náměstí, náměstí Míru, Jungmannova, Národní 2, 4, 5, 9, 13, 15

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
764	287	37.57	287	5 334

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	1 168	21.90
Strana Rovnost Šancí	385	7.22
Občanská demokratická strana	1 036	19.42
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	726	13.61
SNK BFAA Rýmařov	452	8.47
Česká str. sociálně-demokrat.	953	17.87
Komunistická str. Čech a Moravy	614	11.51

Okrsek č. 6:

ulice 1. máje, Větrná – zbytek

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
539	211	39.15	211	3 550

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	709	19.97
Strana Rovnost Šancí	360	10.14
Občanská demokratická strana	531	14.96
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	278	7.83
SNK BFAA Rýmařov	312	8.79
Česká str. sociálně-demokrat.	777	21.89
Komunistická str. Čech a Moravy	583	16.42

ČSSD děkuje všem občanům Rýmařova za přízeň a důvěru, kterou jí projeví pro nadcházející volební období. Děkuje za všechny hlasy, které nám naši voliči v letošních komunálních volbách věnovali. Současně děkujeme všem členům a příznivcům ČSSD, kteří pomáhali při přípravě volební kampaně.

Ing. Jaroslav Kala, předseda MO ČSSD

Okrsek č. 7:

ulice Radniční, náměstí Svobody, Pivovarská, Husova

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
500	203	40.60	203	4 062

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	855	21.05
Strana Rovnost Šancí	263	6.47
Občanská demokratická strana	657	16.17
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	481	11.84
SNK BFAA Rýmařov	396	9.75
Česká str. sociálně-demokrat.	972	23.93
Komunistická str. Čech a Moravy	438	10.78

Okrsek č. 9:

místní část Ondřejov

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
102	29	28.43	29	546

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	206	37.73
Strana Rovnost Šancí	46	8.42
Občanská demokratická strana	43	7.88
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	37	6.78
SNK BFAA Rýmařov	73	13.37
Česká str. sociálně-demokrat.	81	14.84
Komunistická str. Čech a Moravy	60	10.99

Okrsek č. 11:

ulice U Lomu, U Rybníka, Rudé armády, Opavská, U Potoka, Bezručova, Vrchlického, Revoluční 15, 19, Národní 12, 14, 18, 24, 26, 34, Máchova, 8. května, Mlýnská a místní část Harrachov

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
789	253	32.07	253	4 883

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	1 249	25.58
Strana Rovnost Šancí	394	8.07
Občanská demokratická strana	624	12.78
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	597	12.23
SNK BFAA Rýmařov	246	5.04
Česká str. sociálně-demokrat.	1 062	21.75
Komunistická str. Čech a Moravy	711	14.56

Okrsek č. 13:

místní část Jamartice

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
173	45	26.01	45	878

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	117	13.33
Strana Rovnost Šancí	36	4.10
Občanská demokratická strana	47	5.35
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	234	26.65
SNK BFAA Rýmařov	88	10.02
Česká str. sociálně-demokrat.	174	19.82
Komunistická str. Čech a Moravy	182	20.73

Okrsek č. 8:

ulice Strálecká, Slunečná, Polní, Nová, Luční, Na Stráni, Komenského, Okružní, Tomáše Matějky

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
470	222	47.23	222	4 238

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	953	22.49
Strana Rovnost Šancí	360	8.49
Občanská demokratická strana	646	15.24
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	436	10.29
SNK BFAA Rýmařov	394	9.30
Česká str. sociálně-demokrat.	807	19.04
Komunistická str. Čech a Moravy	642	15.15

Okrsek č. 10:

ulice Marxova, Zahradní, Nádražní, třída Hrdinů, Pod Svahem, Lipová, Na Vyhliďce a místní část Stránské

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
510	162	31.76	162	3 139

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	798	25.42
Strana Rovnost Šancí	263	8.38
Občanská demokratická strana	461	14.69
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	294	9.37
SNK BFAA Rýmařov	304	9.68
Česká str. sociálně-demokrat.	590	18.80
Komunistická str. Čech a Moravy	429	13.67

Okrsek č. 12:

ulice Revoluční – sudá čísla, Žizkova, Dukelská, Úvoz

Zapsaní voliči	Vydané obálky	Vol. účast v %	Odevzd. obálky	Platné hlasy
733	183	24.97	183	3 495

Kandidátní listina	Hlasy	
	abs.	v %
SNK Evropští demokraté	599	17.14
Strana Rovnost Šancí	298	8.53
Občanská demokratická strana	483	13.82
Křesť. demokr. unie - Čs. str. lid.	417	11.93
SNK BFAA Rýmařov	299	8.56
Česká str. sociálně-demokrat.	877	25.09
Komunistická str. Čech a Moravy	522	14.94

Ustavující zasedání nově zvoleného zastupitelstva města svolává dosavadní starosta Ing. Petr Klouda na základě zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů na úterý 31. 10. 2006 v 17 hodin do velkého sálu Střediska volného času v Rýmařově. Na programu jednání bude volba starosty, místostarosty a členů rady města. *Občané jsou srdečně zváni.*

Téma vydání

A tak se ptám ...

Na konci pěší zóny na Radniční ulici směrem k náměstí Svobody jsou dva přechody - jeden na roh restaurace Praděd, druhý od prodejny květin a skla k chodníku k budově odboru výstavby a životního prostředí a stavebního úřadu. Přechod k Pradědu je řádně označen jak vodorovným značením na vozovce, tak svislou dopravní značkou. Druhý - u prodejny květin a skla - však pouze vodorovným značením na vozovce, svislá dopravní značka chybí. Přitom tento přechod je velmi frekventovaný, vede ke škole, družině, školce, obchodu atd., a silnice, přes kterou prochází, patří k jedné z hlavních „tepen“ Rýmařova. Jsem opravdu velice rád, že na tomto přechodu zatím - pokud vím - nedošlo k žádnému vážnému střetu motorového vozidla s chodcem, ale mám velmi vážné obavy, že k němu dojít může. Za několik týdnů napadne snít a vodorovné dopravní značení na vozovce bude po větší část zimy k ničemu, prostě nebude vidět. Místní řidiči křížovatku znají (to ovšem není záruka, že budou neoznačený přechod respektovat), ale cizí řidič za takové situace o nějakém přechodu v tom-

to místě nemá ani potuchy. Když při jízdě od hotelu Excelent po avízu v podobě výrazně žlutě orámované značky o pohybu chodců pár desítek metrů před křížovatkou uvidí na druhé straně křížovatky značený přechod, zákonitě ho musí napadnout „to je on“ a přes první - neoznačený - přechod přeřít třeba i povolenou padesátkou, aniž by jakkoliv zaregistroval oprávněné zájmy chodců.

Prostě a jednoduše, **přechod není označen!** Na moji připomínku k současnému stavu mi bylo řečeno, že přechod nemusí být označen svislou značkou, stačí vodorovné značení. Nevím, ale nevěřím. Nemám k dispozici kompletní znění příslušných zákonů a vyhlášek, ale nezdá se mi to, navíc, tady by přece vždy měla platit logika věcí - jako řidič musím respektovat to, co vidím, ne jednou tak a podruhé jinak. V souvislosti s novelou pravidel provozu na pozemních komunikacích se o smysluplnosti dopravní legislativy obecně a o ochraně chodců jako plnohodnotných účastníků provozu mluví dost; případ tohoto přechodu bych považoval takřka za typický - i kdyby zákon přímo nepřikazoval označovat

všechny přechody svislou značkou, tento rozhodně patří do kategorie těch, kde by i prostý rozum měl vítězit.

V příloze MF Dnes ze dne 20. září 2006, věnované řidičům, cyklistům a chodcům, je na straně 4 uveřejněn článek „Přechod musí mít značku“ a v něm se uvádí: „**Každý přechod pro chodce musí být označen svislou dopravní značkou doplněnou vodorovným dopravním značením, takzvanou zebrou. Přechod bez svislé značky není přechodem.**“ (Karel Hanzelka, ministerstvo dopravy).

A tak se ptám: **Je přechod u prodejny květin a skla vyznačený pouze „zebrou“ přechodem nebo jen nic neříkající malůvkou, která přímo navozuje možnost vzniku neštěstí?** Nemělo by se s tím urychleně něco dělat? Myslím si, že určitě ano!

Dalším závažným rysem této křížovatky je přímo „ukázkově“ neukázněné chování chodců - přecházení po úhlopříčce od prodejny květin k Pradědu, jízda na kolech po přechodu apod. Dozor, pokutování, výchova ke kázní, to jsou asi jediné možnosti nápravy.

M. Marek

Přechody pro chodce: Jak bezpečně na druhou stranu?

V souvislosti s poslední novelou pravidel silničního provozu, platnou od 1. července letošního roku, se rozvinula bouřlivá diskuse o jejich přísnosti, o smyslu a efektivitě bodového systému atd. Pravidla se přitom zpřísňují již od počátku motorismu s tím, jak se postupně rozvíjí, jak se zvyšuje rychlost automobilů, přibývá vozidel i nehod a smrtelných úrazů způsobených silničním provozem. Takové zpřísňování je vždycky impulsem k vlně nevole mezi řidiči (vzpomeňme nedávné snížení nejvyšší povolené rychlosti v obci na 50 km/hod. či povinnost svítit bez ohledu na sníženou viditelnost v zimním období, nyní rozšířenou na celý rok) a vývoj je pokaždé tentýž - objeví se novela, řidiči se bouří, policie organizuje kontrolní ak-

ce, média referují o protestech, nicméně vše se za čas uklidní, řidiči si pomalu zvykají na přísnější pravidla, jejichž tvůrci postupně zaznamenávají a ověřují výsledky - méně mrtvých na silnicích, méně hmotných škod při dopravních nehodách.

Pravidla silničního provozu se však netýkají jen řidičů motorových či nemotorových vozidel, ale také těch nejpomalejších a nejzranitelnějších účastníků silničního provozu - chodců. Chodcem je de facto určitou část života každý, přinejmenším v dětství či pokročilém důchodovém věku, kdy je člověk pro řízení auta či motorky nezpůsobilý ze zdravotních důvodů. A chodcem se alespoň občas stává i ten nejzaprůšáklejší řidič, např. jde-li se psem, na nedělní procházku nebo třeba pro

noviny do blízké trafiky.

Pohybu řidičů slouží hlavně pozemní komunikace, laicky řečeno silnice. Pohybu chodců pak chodníky a stezky pro chodce, pěší zóny, podchody a nadchody. V některých bodech se však vymezená území chodců a řidičů kříží. Jsou to místa, na která smí vstoupit noha chodcova i pneumatika řidiče, jsou to místa, která by měla být právě proto místy tolerance a ohleduplnosti, nicméně jsou nezdědky také místy nedorozumění a střetu, z nichž především chodec vychází většinou jako poražený. I pravidla přecházení přechodů pro chodce se částečně změnila, byla v nich zohledněna větší zranitelnost chodců, ale neznamenala ani jejich absolutní zvýhodnění (chodec např. nesmí vstoupit na přechod bezprostředně před blížícím se vozidlem, nesmí se na přechodu bezdůvodně zastavovat nebo zpomalovat, musí dát přednost sanitce, hasičům či policii, ale i tramvaji atd.; za špatné přecházení může dostat pokutu až 2 500 Kč).

Výše uvedený článek *A tak se ptám...* Miloslava Marka, chodce a řidiče v jedné osobě, upozorňuje na jeden z přechodů pro chodce v našem městě. Přechod vedoucí z Radniční ulice přes napojení Pivovarské ulice na náměstí Svobody (u květinářství)

je vyznačen pouze vodorovnou dopravní značkou, chybí u něj svislé dopravní značení (značka č. IP 6).

Podle vyjádření Karla Hanzelky z ministerstva dopravy, které cituje i autor příspěvku, je svislé značení přechodu pro chodce povinné. Ze *Zásad pro dopravní značení na pozemních komunikacích* (s účinností od 1. 12. 2002) tato povinnost přímo nevyplývá, uvádí se zde, že svislou značkou se přechod označuje „*především na místech, kde by jej řidič jinak neočekával*“, vždy „*mimo obec, v obci zpravidla k označení přechodu situovaného mimo křížovatku*“. Slůvka *především* a *zpravidla* mohou být zdrojem pochybností a (sice chabým, ale přesto) argumentem příslušných úřadů, proč konkrétní přechod neoznačit. Protiargumentem však v tomto případě budiž nejen to, že dané místo je velmi frekventované, ale zvláště fakt, že v zimním období je pokryté vrstvou uježděného sněhu, a tím pádem „neviditelné“.

Naše redakce oslovila odbor dopravy a silničního hospodářství MěÚ Rýmařov s dotazem, proč není daný přechod označen svislou značkou. Vedoucí odboru Renata Vyslyšelová k tomu uvádí: „*Řidiči by měli předvídat, že se blíží ke křížovatce, kde může*

být zvýšený pohyb chodců. To udává svíslá výstražná dopravní značka *Pozor chodci*.“ Tato značka (č. A 11) na Pivovarské ulici skutečně je, ovšem asi 75 metrů před samotným přechodem, navíc bez vyznačení počtu přechodů, které jsou v tomto směru dva. „Není možné umístit dopravní značení blíže. Komunikace je ve správě státu, potažmo Správy silnic Moravskoslezského kraje, a na budovu značení nelze umístit, protože podle vyjádření Bytermu hrozí zatečení a zničení fasády domu, navíc na chodník svíslou značku „Přechod pro chodce“ rovněž nelze umístit, protože je úzký,“ namítá vedoucí odboru dopravy. Naše redakce provedla průzkum terénu a na fasádě zmíněného domu navzdory tvrzení Bytermu dopravní značku nalezla (označení hlavní silnice a tvaru křižovatky). Protějšší chodník je natolik široký, že nebrání ani umístění značky ve druhém směru. O vyjádření jsme požádali také Správu a údržbu silnic Moravskoslezského kraje. Antonín Novák, šéf bruntálské Správy silnic, uvedl, že na označení daného přechodu svíslou značkou neshledává problém, ovšem potřebuje písemný podnět pověřené obce, tedy odboru dopravy rýmařovského městského úřadu. Při konfrontaci s vedoucí odboru dopravy Renatou Vyslyšelovou ovšem přiznal, že daný přechod naopak je problematickým místem, ke kterému dlouhodobě přicházejí různé názory, podněty a připomínky.

Přechod pro chodce u prodejny květin a porcelánu není ovšem jediným „problémovým“ přechodem ve městě. Svíslou dopravní značkou není označen např. ani blízký přechod na Sokolovské ulici, vedoucí od prodejny ovoce a zeleniny k budově Komerční banky, v tomto úseku navíc celou situaci znepřehledňují zaparkovaná vozidla, která porušují zákon č. 361/2000 Sb., ust. § 25 odst. 3. Další kontroverzní přechod vedl ještě docela nedávno skrze složitou křižovatku na náměstí Svobody, od hotelu Praděd až k bytovým domům na protějšší straně. Zebra dnes vybíhá jen od Pradědu a mizí do ztracena. Přesto ji lidé dosud používají v domněnku, že je pouze odřená. Podle vyjádření odboru dopravy a silničního hospodářství tento přechod nebyl obnoven,

protože neodpovídal podmínkám bezpečnosti pro svou délku, není totiž opatřen dostatečnou čekací plochou pro chodce (ostrůvkem), ačkoliv křížuje čtyři silniční pruhy. Nyní jej nahrazuje právě dvojice kratších přechodů na Sokolovské (od zeleniny ke KB) a Hornoměstské ulici (od KB k budově městského úřadu).

Problémem rýmařovských chodců ovšem nejsou jen nedostatečně označené přechody, ještě závažnější potíže přináší skutečnost, že na některých místech ve městě přechody úplně chybí a přecházení přes silnici se zde mění spíše v přebíhání, nezřídka připomínající ruskou ruletu. Podle platných pravidel silničního provozu smí chodec přejít silnici mimo přechod pro chodce jen v případě, že v dosahu 50 metrů není žádný přechod, podchod ani nadchod. Tehdy smí opatrně přejít silnici v místě, kde mu v tom nebrání zábradlí či jiná zábrana.

Vytipovali jsme několik úseků, na nichž je velký pohyb chodců, ale přechodů naopak pomálu. Jedním z nich je křižovatka Bartákovy, Národní a Havlíčkovy ulice (u bývalého nuceného výseku). Dva přechody zde sice jsou (na Bartákově a Havlíčkově ulici), pro chodce jdoucího po levém chodníku Národní ulice ve směru od pekárny ke kostelu (je to ten chodník, který se v zimě udržuje), jsou ovšem nedosažitelné (nevede k nim přes Národní ulici přechod). Většina lidí proto řeší přecházení na pěší zónu pod kostelem přeběhnutím skrz křižovatku.

Další sporný úsek je u křižovatky třídy Hrdinů a Revoluční ulice. Přes samotnou křižovatku přechod vede, ale z třídy Hrdinů do ulice Tomáše Matějky (vedoucí k autobusovému nádraží)

již nikoliv - přitom je v tomto místě přecházení kratší, přehlednější a také častěji využívané.

Dalším úsekem s velkou frekvencí pohybu aut i chodců je Opavská ulice. Na této poměrně dlouhé ulici, kterou prochází silnice první třídy č. 11, je přechodů na první pohled docela dost (pět), z praxe je však zřejmé, že jejich umístění neodpovídá aktuální situaci. Dva vedou k závodu Hedva, jeden je na samém okraji výpadek na Bruntál a vede k málo používané autobusové zastávce. Jen dva přechody tedy slouží lidem, kteří bydlí na „druhém břehu“ jedenáctky. Jeden vede k obytným domům pod hřbitovem, druhý k domkům a bytovým domům poblíž lomu. Ani jeden z těchto dvou přechodů však není úplně v pořádku. Zatímco ve směru na Šumperk vyrostl Penny market, kolem nějž se rapidně zvýšil pohyb aut i chodců, nevede od něj přechod do protějšší ulice U Rybníka. Podle vyjádření odboru dopravy zde být ani nemůže, neboť toto místo nespĺňuje základní podmínku pro umístění přechodu pro chodce, uvedenou v *Zásadách pro označování dopravních situací na pozemních komunikacích* (s účinností od 1. 4. 2005): „Přechod pro chodce se zřizuje jen v případě, kdy je po obou stranách vozovky chodník (případně stezka pro chodce) a dostatečně čekací plochy pro chodce.“ Zde je skutečně chodník jen na straně Penny marketu, na protějšší straně je pouze rozšířená krajnice, na níž s oblibou zastavují nákladní auta (která zamezují výhledu). Jediný přechod v této lokalitě vede z paralelní ulice U Lomu, kde již může na obou stranách navázat na existující chodník. Tento chodník je ovšem v místě vstupu na přechod v zimě pravidelně zavalen bariérou sněhu, takže je několik měsíců v roce nepřístupný. Cho-

dec jdoucí z ulice U Rybníka se k přechodu navíc může podle platných pravidel dostat jedině po zmíněné levé krajnici, ale ani ta nebývá v zimě vždy odhrnuta. V takovém případě zbývá jen přeběhnout na protějšší chodník u Penny marketu, porušit tím pravidla a ohrozit svůj život.

Na druhém konci Opavské ulice je opět pouze jeden použitelný přechod, vedoucí od bytových domů pod hřbitovem na protějšší stranu silnice. Tento přechod je řádně označen a jeho umístění je relativně praktické. Je však unikátní tím, že neodpovídá zmíněným regulím, nevede totiž na chodník, ale ke krajnici těsně u vyústění vedlejší silnice.

Sporných míst bychom našli v Rýmařově jistě ještě několik (např. křižovatka ulic Revoluční a Bartákovy s nepřehledně umístěným přechodem u mototechny). Velká část se jich vyskytuje na silnicích, jež spadají pod Správu a údržbu silnic Moravskoslezského kraje, s výjimkou „jedenáctky“, která náleží pod Ředitelství silnic a dálnic Ostrava. Na náš dotaz, za jakých podmínek by bylo možné situaci dopravního značení přechodů pro chodce na tomto úseku přehodnotit a změnit podle aktuálních potřeb obyvatel Rýmařova, se nám dostalo i z tohoto úřadu stejné odpovědi jako ze Správy silnic: Nic není nemožné, je k tomu ovšem potřeba podat odborný návrh, který by řešil celý úsek Opavské ulice. Jak k tomu dodává vedoucí odboru dopravy MěÚ, uvedené přechody pro chodce na státních silnicích musí respektovat hlavně bezpečnost chodců ve vozovce. Renata Vyslyšelová přislíbila, že v příštím vydání Rýmařovského horizontu bude uveřejněno stanovisko odboru dopravy a silničního hospodářství ke všem zmíněným přechodům pro chodce ve městě.

Připravili JiKo a ZN

anketa

1. Používáte při přecházení silnice vždy vyznačený přechod pro chodce?
2. Dávají vám motoristé na přechodu přednost?

Marcela Vojtková, účetní

Ano, pokud je, tak ano. Cestou do města neprocházím žádným místem bez přechodu, takže s tím problém nemám.

Motoristi mě na přechodu vždycky pouští.

Marie Mezihoráková, důchodkyně

Já ven moc nechodím. Když přecházím silnici, většinou použiju přechod, i když taky ne vždycky. Bydlím v pečovatelském domě na třídě Hrdinů, a když chci přejít na druhou stranu ulice, tak jdu mimo přechod. Motoristi mě pouští i nepouští, častěji nepouští.

Alena Jurášová, podnikatelka

Pokaždé ne. Problémové místo mám cestou do města na křižovatce u bývalého nuceného výseku. Tam přechod není.

Když jdu po přechodu, tak mě řidiči většinou pustí.

Rudolf Heisig, pojišťovací agent

Když je přechod na blízku, tak určitě přejdu přes něj. V Rýmařově nejsem moc dlouho, a tak nejsem obeznámen se všemi křižovatkami a přechody, ale zatím jsem na nějaké problémové místo nenarazil. Když mě motoristé na přechodu nechtějí pustit, ukážu si rukou a oni zastaví.

Michaela Žváčková, na mateřské dovolené

Většinou ano, pokaždé ale ne, když není přechod v dohledu. Máme jednu trasu, po které chodíme, a na ní vesměs přechody jsou. U přechodu vždycky čekám, až auta přejezdou. Rozhodně se nevrhám do silnice. Někdy mi motoristi zastaví, někdy ne.

Michal Fidler, správce kina

Vždycky ne, když není přechod tam, kde potřebuju přejít. Například na křižovatce na Okružní, když přecházím k poliklinice.

Motoristi mě většinou přes přechod pouštějí.

Připravili JiKo a ZN

Školství

Ve dnech 10. a 11. listopadu proběhnou oslavy 60. výročí založení českého gymnázia v Rýmařově

Nechystáme žádné velkolepé oslavy, neboť jsme se před čtyřmi lety rozhodli, že se bude hlásit i k odkazu původního německého

gymnázia, které bylo v Rýmařově již od roku 1902, protože se domníváme, že škola otevřená v roce 1946 v určitém smyslu navazuje na

předválečné školství německé. Proto tuto akci bereme spíše jako připomínku znovuzaložení poválečného středního školství v regionu.

Program oslav:

Pátek 10. 11. 2006

- 16.00 zahájení oslav, otevření školy a přivítání oficiálních hostů
 16.30 vernisáž výstavy fotografií Jindřicha Štreita
 17.00 raut v prostorách školy, prohlídka školy a komunitního centra

Sobota 11. 11. 2006

- 9.00 - 15.00 den otevřených dveří gymnázia, prohlídka nového komunitního centra
 10.00 prohlídka budovy základní školy na Jelínkově ulici
 11.00 přivítání na radnici a prohlídka

výstava výtvarných prací studentů ZUŠ a gymnázia: „3 dny plenér“

- 11.00 vystoupení Chráněného sboru Bernardini
 11.00 - 15.00 otevření muzea a přednáška Mgr. Jiřího Karla o školství v Rýmařově
 14.00 - 15.00 možnost prohlídky kaple V Lipkách

Třídní kolektivy si mohou do 5. 11. 2006 zamluvit posezení v hotelu Praděd.

U příležitosti tohoto výročí je vydán nástěnný kalendář na rok 2007 s fotografiemi Jindřicha Štreita, který bude možno zakoupit v průběhu oslav, popř. ho zájemcům pošleme na dobírku. *Vedení Gymnázia Rýmařov*

Historické pozoruhodnosti Rýmařovska

Pomníky padlých z první světové války

Při příležitosti výročí ukončení první světové války a vzniku Československé republiky se dnes v cyklu o méně známých památkách Rýmařovska obrácíme k pomníkům padlých v první světové válce v našem kraji.

První světová válka. Pojem, který se většiny současné mladé generace dotýká stejně okrajově, stejně jako obrozenecké hnutí, francouzská revoluce nebo třeba kolektivizace zemědělství. Ano,

Rýmařov - pomník (dobová pohlednice)

je to již všechno dávno pryč, první světová válka (dříve označovaná jako Velká válka) začala před 92 léty, v srpnu 1914, a trvala do 11. listopadu 1918. Odehrávala se na třech kontinentech a ve všech oceánech. Ve válce zvítězila Dohoda, jejímiž nejdůležitějšími členy byly Velká Británie, Francie, carské Rusko, Japonsko, později Itálie a USA, nad Ústředními mocnostmi v čele s Německým císařstvím, Rakouskem-Uherskem, Tureckem a později Bulharskem. Válka vznikla jako důsledek krajního zostření rozporů mezi světovými mocnostmi v zápase o sféru vlivu, kolonie, zdroje surovin, odbytiště a trhy.

Vyhlášení války předcházelo atentát na rakouského následníka trůnu a jeho manželku hraběnku Žofii Chotkovou,

Sovinec - památník obětí za osvození a očistu našeho pohraničí

provedený v r. 1914 členem revoluční organizace mládeže Gavriilo Principem. Po měsíci, 28. července, vyhlásilo Rakousko-Uhersko Srbsku válku, 1. srpna Německo vyhlásilo válku Rusku, 2. srpna německé jednotky obsadily Lucembursko a 3. srpna překročily belgické hranice a Německo vyhlásilo válku Francii, 4. srpna vstoupila do války s Německem Velká Británie, 6. srpna vyhlásilo Rakousko-Uhersko válku Rusku a Srbsku Německu, ve dnech 11. - 12. srpna vyhlásily Rakousko-Uhersko válku Francie a Velká Británie atd. ... a šílená lavina zmaru a smrti byla spuštěna.

V německém generálním štábu počítali

li od počátku s vedením války na dvě strany - proti Francii a Rusku. Pro tento případ měli vypracovaný plán tzv. bleskové války, který předpokládal pomalou mobilizaci v Rusku. Za tu dobu mělo Německo rychlým obchvatným manévrem vniknout do Francie a porazit ji. Potom chtěli němečtí generálové rychle přesunout jádro svých sil na východ a porazit Rusko.

Německý strategický plán porazit Francii bleskovým úderem se nezdařil, Rusko zaúročilo dříve, než se čekalo, a zpočátku mělo značné úspěchy jak na německém, tak i na rakousko-uherském úseku fronty. Srbům se podařilo vytlačit zpočátku úspěšná rakousko-uherská vojska za hranice. Na západní frontě se v roce 1916 odehrály největší bitvy první světové války, u Verdunu Francouzi ztratili 315 tisíc a Němci 281 tisíc vojáků, při anglofrancouzské ofenzivě na řece Sommě padlo na obou stranách více než 1 300 000 vojáků, ale fronta se prakticky nepohnula. Válka se stále více stávala válkou poziční, ve které již Ústřední mocnosti neměly dostatek sil k rozhodnému útoku. Koncem roku 1916 se proto Německo obrátilo na Dohodu s mírovým návrhem, ten však Dohoda rozhodně odmítla a ani pozdější jednání nevedla k pozitivnímu výsledku.

Ve všech bojujících zemích se objevily příznaky vyčerpanosti. V Rusku se vytvořila revoluční situace a v Únorové revoluci padl carský režim. V důsledku německé ponorkové války s Dohodou vstoupily 2. dubna 1917 do války proti Německu Spojené státy americké. Tím se vytvořila velká materiální i lidská převaha na straně Dohody. Únorová revoluce v Rusku zaktivizovala i národně-osvobozovací boje Čechů a Slováků. Začátkem roku 1917 nový ministr zahraničních věcí totálně vyčerpaného Rakouska-Uherska pochopil, že země je na pokraji zhroucení, a proto musí uzavřít mír. Pokusy o uzavření míru s Dohodou bez Německa skončily bez úspěchu.

Československý odboj v té době

Stránské - původní pomník (dobová pohl.)

v Brestu německý mírový diktátor (brestlitevský mír: Rusko se vzdalo Finska, pobaltských států, Polska a Ukrajiny). Následně se všechna pozornost soustředila na frontu západní, kam Německo přesouvalo svoje divize z východu, a částečně i na frontu italskou, kam zase přesunulo svoje síly Rakousko-Uhersko. Pro československý odboj měl tento mír negativní následky, protože se objevila možnost, že nakonec Rakousko-Uhersko a Německo válku vyhrájí.

8. ledna 1918 vydal americký prezident Woodrow Wilson svých 14 bodů, program poválečného uspořádání světa a zajištění světového míru.

Jarní německá ofenzíva na západní frontě však neměla úspěch a Němci po-

Tvrdkov - pomník z r. 1922 (dobová pohlednice)

prešel do další fáze - vznikala československá armáda (tzv. československé legie), nejprve v roce 1917 v Rusku, potom ve Francii (včetně dobrovolníků z Ameriky) a v dubnu 1918 v Itálii. Legie bojovaly po boku Dohody s cílem napomoci Čechům a Slovákům ke vzniku samostatného státu.

Dne 7. listopadu 1917 proběhla v Rusku další revoluce, tzv. Říjnová, kterou se v chaotické situaci téměř bez boje dostali k moci bolševici. Nová vláda se jedním ze svých prvních dekretů - Dekretem o míru - obrátila na všechny bojující strany s výzvou uzavřít demokratický mír bez anexí a placení válečných náhrad. Na výzvu zareagovaly jen Ústřední mocnosti, pro které byla nabídka výhodná a které pochopily nabídku jako kapitulaci Ruska. Bolševická vláda nakonec podepsala 3. března 1918

chopili, že prohráli válku. Ztroskotala i rakousko-uherská ofenzíva na Piavě v Itálii. Jednání o příměří začala u Padovy v severní Itálii mezi zmocněnci Dohody a Rakouska-Uherska; k podpisu příměří došlo 3. listopadu. 11. listopadu rakouský císař Karel I. podepsal abdikáční listinu, opustil Schönbrunnský

D. Moravice - původní pomník (dobová pohlednice)

Ryžoviště - původní památník (dobová pohla.)

zámek ve Vídni a Rakousko-Uhersko se definitivně rozpadlo. Osamocené Německo podepsalo příměří a první světová válka skončila. **Konečná mírová jednání byla zahájena na zámku Versailles u Paříže. Byl uzavřen tzv. versailleský mír.**

Zanikly čtyři monarchie - ruská, habsburská, německá a turecká. Na místě rozpadlých států vznikly tzv. nástupnické státy: Rakousko, Království Srbů, Chorvatů a Slovinců, Polsko, Maďarsko a Československo. V roce 1919 byla připojena Podkarpatská Rus k Československu. Bylo obnoveno Belgické království v plném rozsahu, Francie získala zpět Alsasko a Lotrinsko. Spojené státy americké získaly vedoucí postavení ve světě a staly se hlavní mocností.

Pod vlivem válečných hrůz vznikla **Společnost národů** (1920) - světová organizace států se sídlem v Ženevě, jejímž cílem bylo zajistit mír a spolupráci národů, řešení sporů jednáním. Společnost však neměla žádnou sílu, kterou by mohla své rozhodnutí vynutit.

První světová válka přinesla světu řadu dalších změn - vynález tanku, užívání bojových letadel, použití chemických zbraní; ve světě, ve kterém náhle chyběla spousta mužů, se ženy začaly domáhat svých práv.

Dalším výsledkem byla poválečná vlna sociálního i nacionálního

Jiříkov - renovovaný památník

radikalismu, hnutí za odstranění kolonialismu (Čína, Indie, Indonésie, Irák, Egypt). Proběhly také neúspěšné pokusy o socialistickou revoluci bolševického typu (Německo, Maďarsko, Bulharsko).

V první světové válce došlo k obrovským ztrátám materiálním a k nezměrnému utrpení vojáků i civilního obyvatelstva, ale zejména k nenahraditelným ztrátám lidských životů. Uvádí se, že celkem zemřelo asi 15 milionů lidí, 9 milionů vojáků a 6 milionů civilních obyvatel. To je skutečnost, která by neměla být nikdy zapomenuta.

V prvních letech Československé republiky bylo vybudováno mnoho pomníků se jmény těch, kteří v první světové válce padli, zemřeli na následky zranění a nemocí nebo se stali nezvěstnými. Vztah obyvatel obcí k pomníkům byl většinou přímo osobní - mezi uvedenými jmény byl vždy někdo, kdo byl buď přímo členem rodiny nebo k ní měl blízký vztah. I přes velký časový

Ruda - žulový památník

odstup jsou pomníky dosud pietním místem. V našem kraji, kam naprostá většina obyvatel přišla po druhé světové válce „odjinud“, byla jména na pomnících jmény vesměs neznámými. Z tohoto úhlu pohledu je možné pochopit, že poválečným osídlencům pomníky s cizími jmény (navíc často se symboly, které byly v poválečné době vnímány velmi nepříznivě) nejen nic neřikaly, ale často u nich vyvolávaly i emoce negativní. Odtud již pak není daleko k vysvětlení (těžko však k pochopení) té skutečnosti, že mnohé z pomníků padlých z první světové války byly po

konci druhé světové války zlikvidovány - např. v Albrechticích u Rýmařova nebo ve Stránském, z řady dalších pak byly odstraněny „německé“ symboly (orlice, rovnoramenné „tlapaté“ kříže, dubové ratolesti, meče apod.) a také desky s vesměs německými jmény obětí první světové války a to, co zbylo, pak bylo použito jako podstavce pro tehdy „aktuální“ pomníky na počest osvoboditelů od nacistického jha. Snad nejtypičtějším příkladem aktivit horlivých funkcionářů minulého režimu je pomník v Sovinci - na mohutném tělese pomníku jsou sochy dvou vojá-

Ondřejov - žulový památník

ků v rakouských uniformách v životní velikosti, s typickými ovinovačkami na lýtcích. Na pomníku je jednak deska se jménem Vincenta Gilberta, kapitána francouzské armády, který na hradě Sovinci zemřel v roce 1941 jako válečný zajatec, a dále deska s velmi příznačným nápisem: „Na paměť padlým obětem za osvobození a očistu našeho pohraničí“. O obětech první světové války, kterým byl původně pomník věnován, ani zmínka. Skutečně „dokonalá očista“!

Poněkud kuriózní proměnu prodělal také pomník v Tvrdkově - deska se jmény osmnácti padlých občanů obce byla umístěna na „mohyle“ z křemenných balvanů s plastikou orlice na vrcholu. Deska byla v roce 1948 nahrazena deskou se jmény prvních českých osídlenců obce, ta však byla v padesátých letech zničena a v roce 1963 při příležitosti oslav VŘSR byla vsazena nová deska z bílého mramoru s nápisem „Z vděčnosti svým osvoboditelům“, později nahrazená stávající žulovou deskou se zájmenem změněným na „našim“. Orlice patrně vzala za své hned v prvních poválečných dnech. Podobně byl přebudován

Janovice - památník

pomník v Dolní Moravici se jmény 38 obětí, v Ryžovišti, kde padlo nebo ve válce zemřelo 85 občanů, a v Břidličné, kde je dnes místo jmen 62 obětí první světové války nápis „Národním hrdinům obou světových válek 1914 - 1945“.

Pomníky, které zůstaly zachovány, podávají výmluvné svědectví o rozsahu a hloubce tragédie, kterou první světová válka představovala. Např. v Rýmařově přišlo o život 128 mužů (mezi německými příjmeními najdeme i ryze česká - Smetana, Kaspárek, Novak, Hlouschek), v bývalém Janušově, Janovicích, Novém Poli a v zaniklé obci Růžové celkem 74, v Ondřejově 25 (každý dvacátý občan), v malém Harrachově s necelými 350 obyvateli 16 mužů, ve Staré Vsi 87 - každý třicátý občan, v Rudě 26, v Dobřečově, který měl tehdy kolem 550 obyvatel, 32 obětí, v Jiříkově s necelými 400 obyvateli 21 (na prvním místě je uvedeno jméno učitele L. Brosche, mezi oběťmi jsou tři muži s příjmením Ali - Martin, Adolf, Eduard, objevuje se i příjmení Jurinka, patrně slovanského původu). Udržovaný žulový pomník v Rešově uvádí jména 18 mužů, kteří zemřeli nebo zmizeli na frontách v Haliči,

Rešov - žulový památník (dobová pohlednice)

Rusku a Itálii, mezi nimi jedno české jméno - Franz Horak. Památník ve formě kapličky ve Velké Štáhli skrývá uvnitř desky se jmény 32 obětí, na prvním místě je uváděn baron v. Stutterheim a mezi německými jmény objevíme také jméno Hajek. V Edrovičích sice zůstala podobná stavba sloužící jako zvonice zachována, desky se jmény však chybí. Ve Stříbrných Horách umístili desku se jmény 14 padlých a zemřelých do místní kaple, ta dodnes podává např. svědectví o tom, že jen několik dní po zahájení války s Ruskem tam 14. srpna 1914 padl první z místních občanů - Otto Pösel, na ruské frontě zahynulo ještě devět dalších. Svým způsobem ojedinělým je pomník v Těchanově - na rozdíl od většiny památníků, které jsou zhotoveny ze světle šedé nebo tmavé žuly, je zde použita žula červená. Žádná jména však na pomníku uvedena nejsou. V Horním Městě se údajně tehdejší radní při jednání o vybudování pomníku neshodli, a obec tak zůstala bez památníku. Při bližším zkoumání jmen pad-

Těchanov - pomník z leštěné červené žuly

v Janovicích jsou uvedeni tři devatenáctiletí: Otto Hoffmann, Alfred Schreiber, Karl Scholer z Janušova, ale nejmladším byl osmnáctiletý Karl Ludwig. Mezi oběťmi z Dobřečova jsou čtyři s příjmením Nickmann, patrně všichni rodinné spříznění, ve Staré Vsi se na pomníku objevují po šesti příjmení Falk a Hoffmann, v Ondřejově třikrát příjmení Schmidt, prvním, kdo také padl na úplném počátku války - 16. srpna 1914 - byl Rudolf Schwab.

Stačí sečíst jména na pomnících, o kterých jsme se zmínili, a přiblížíme se k číslu 700 - jedna velká vesnice! Kolik nešťastných lidských osudů by se dalo vyčíst z kronik, úředních záznamů a hlavně ze vzpomínek těch, kteří peklem první světové války procházeli! Nejen na frontách, ale i ve

válčících zemích. Hlad, zima, nemoci, bolest nad ztrátou blízkých, vdovy, sirotci, bída, beznaděj.

Neodbytně se vnučuje otázka - proč?

Na pomnících nad vesměs německými jmény padlých, nezvěstných a zemřelých v důsledku nemoci a zranění vidíme zejména výrazná hesla o vděčnosti **hrdinům padlým za vlast** („Den Helden der Heimat“, „Den fürs Vaterland gefallen Helden“ apod.). Za jakou vlast? Sudety s převážně německým obyvatelstvem byly součástí Rakouska-Uherska stejně jako české vnitrozemí. „Mým národům“ nazval tehdy císař výzvu k válce a zároveň ortel smrti pro mnoho obyvatel své říše, nemajících potuchy o pravých příčinách války a hlavně o jejím smyslu. A tak za „vlast“, tedy „za císaře pána a jeho rodinu“,

museli bojovat Rakušané, Maďaři, Češi, Slováci, Poláci, Srbové, Chorvati a Slovinci, Rumuni a Italové a také Němci žijící na území mnohonárodnostního celku Rakouska-Uherska se 49 miliony obyvatel. Když Češi, Němci a další trpěli a umírali na rakousko-uherských frontách, možná tušili, že „vlast“, za kterou jsou nuceni bojovat, je jen propagandistickým heslem, ale jejich představy o „pravé vlasti“ byly patrně stejně rozdílné jako jazyky, kterými mluvili. Poválečný vývoj to jasně ukázal, i když ovšem nejdůležitější roli opět hrála „vyšší politika“.

Čechům se naplnil sen o samostatném státě (vznikl 28. října 1918), Němci z pohraničních území však vesměs směřovali k jinému cíli - doufali ve vznik státu Deutsch-Österreich, jehož součástí by byly i autonomní provincie Deutschböhmen v severních Čechách, Böhmerwaldgau na Šumavě a Sudetenland a Deutschsüdmöhren na Moravě a ve Slezsku. Snahy o odtržení těchto „provincií“ od českého státu ukončil až vojenský zásah československé vlády počátkem prosince 1918, tehdy bez obětí, nicméně akce proti generální stávce v sudetoněmeckých městech v březnu 1919 (požadavkem bylo umožnění účasti na parlamentních volbách v Rakousku) si vyžádala život 54 českých Němců.

Rakousko-uherská vojska, Češi nebo Němci, jistě netušili, jakým hrůzným způsobem bude zneužit pojem „vlast“ a další nacionální symboly pro vyvolání fanatických emocí vedoucích po poměrně krátké době k další, ještě hroznější válce. O to víc se vnučuje myšlenka, že v první světové válce trpěli a umírali Němci,

jejichž jména čteme na pomnících padlých, stejně nesmyslně jako Češi a jiní.

Náhoda tomu chtěla, že při přípravě tohoto článku jsem jako poslední navštívil Malou Morávku. Udržovaný mramorový pomník uvádí 43 jmen obětí z Malé Morávky a 19 z Karlova, je také upraven, ale způsobem zcela odlišným od těch, o kterých jsme dosud psali. Po obou stranách pomníku jsou umístěny žulové panely se 185 jmény (trojnásobek jmen z první světové války) označenými jako „oběti války a násilí v letech 1930 - 1945/49“. Jak výmluvně

Harrachov - pomník

Fota: M. Marek

memento! Němcům (některým? - mnohým? - většině?), žijícím po staletí v našem pohraničí, se na počátku druhé světové války splnil sen o spojení s „velkým“ Německem, ovšem v podobě, za kterou zaplatili velmi krutou daň. Na nově umístěné desce na pomníku v Malé Morávce je český a německý nápis: „**Hroby vojáků jsou památkem, který navždy nabádá k míru a usmíření.**“

(Za laskavé zapůjčení fotografií děkuji Ing. Příkrylovi, Ing. Rechtoríkovi, P. B. Měchurovi a p. Hrubanovi.) Ing. M. Marek

Horní část pomníku ve St. Vsi s křížem a vavřínovými ratolestmi leží na zemi za pomníkem

Stará Ves - část žulového pomníku

lých, zemřelých a nezvěstných na pomnících zjistíme, že umírali i vojáci velmi mladí, např. v Harrachově byl nejmladším Ervin Tanner, který padl ve svých devatenácti letech, nejstarším, devětačtyřicetiletým, byl možná jeho otec nebo strýc Josef Tanner. Na památníku

M. Morávka - pův. pomník (dobová pohlednice)

M. Morávka - současná podoba pomníku

Kulturní okénko města Rýmařova

Citát: Francouzské přísloví „Loučit se - tof trochu umírat“ lze doplnit takto: „Umřít - tof rozloučit se až moc.“

Alphonse Allais

Pranostiky na měsíc listopad

- Teplý říjen - studený listopad.
- Studený listopad - zelený leden.
- Jaký listopad, takový březen.
- Když krtek v listopadu ryje, budou na Vánoce lézat komáři.
- Stromy-li v listopadu kvetou, sahá zima až k létu.
- Když dlouho listí nepadá, tuhá zima se přikrádá.
- Když se v listopadu hvězdy třpytí, mrazy se brzo uchytí.
- Když napadá sníh na zelené listí, bude tuhá zima.
- Den Všech svatých je poslední, který léto zahání. (1. listopadu)
- Když na Dušičky jasné počasí panuje, příchod zimy to oznamuje. (2. listopadu)
- Svatý Teodor - mrazy lezou z hor. (9. listopadu)
- Na svatého Martina kouřívá se z komína. (11. listopadu)
- Počasí o svatě Alžbětě povídá, jak bude v létě. (19. listopadu)
- Svatá Cecílie sněhem pole kryje. (22. listopadu)
- Na svatou Kateřinu schováme se pod peřinu. (25. listopadu)
- Ondřejův sníh zůstane ležet sto dní. (30. listopadu)

INFOSERVIS Střediska volného času Rýmařov - říjen-listopad 2006

27. 10.	20.30	SVČ	Taneční lekce pro dospělé
		SVČ	Kondiční cvičení pro žáky 8. a 9. tř.
29. 10.	19.30	SVČ	Koncert a výstava Laca Decziho a Cellula New York
3. 11.	9.00	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ
3. 11.	13.45	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ
3. 11.	20.30	SVČ	Taneční lekce pro dospělé
4. 11.	9.00	SVČ	Podzimní dobrodružná výprava pro děti i rodiče
8. 11.	9.45	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ
8. 11.	13.00	SVČ	Střelecké odpoledne pro 5. tř.
10. 11.	17.00	SVČ	Setkání seniorů s představiteli města
10. 11.	20.30	SVČ	Taneční lekce pro dospělé
13. 11.	10.45	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ
13. 11.	19.00	kostel arch. Michaela	Koncert Olomouckého komorního sboru
15. 11.	8.00	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ
15. 11.	9.15	Kino	Kamarádi na hradě
	a 10.45		- Kamarádi Brno (1. - 5. tř. + MŠ)
17. 11.	20.30	SVČ	Taneční lekce pro dospělé
18. 11.	14.00-16.00	SVČ	Cvičení s malým i velkým míčem
22. 11.	9.45	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ
24. 11.	20.30	SVČ	Taneční lekce pro dospělé
27. 11.	10.45	SVČ	Keramická dílna pro ZŠ

**Bolí Vás záda? Nebaví Vás aerobik?
Chcete zpevnit a protáhnout tělo?
Chcete se zbavit drobných zdravotních problémů?**

CVIČENÍ NA VELKÝCH MÍČÍCH

Cvičení pro všechny věkové kategorie pod vedením fyzioterapeutky

**v sobotu 18. listopadu
malý sál SVČ Rýmařov 14 - 16 hod.**

Vlastní míče nejsou podmínkou.
S sebou sportovní oblečení, obuv a pít.
Cena za jedno cvičení 40,- Kč.

Přihlášky a informace: Helena Tesařová SVČ, tel.: 554 211 410

Známa i neznáma výročí

- 28. 10. Státní svátek ČR - vyhlášení samostatné Československé republiky v roce 1918**
28. 10. 1466 nar. **Erasmus Rotterdamský**, nizozemský humanistický myslitel (zemř. 12. 7. 1536) - 540. výročí narození
28. 10. 1861 nar. **Rudolf Kříženecký**, architekt (zemř. 12. 3. 1939) - 145. výročí narození
29. 10. 1911 zemř. **Joseph Pulitzer**, americký novinář a vydavatel, zakladatel nadace na podporu amerického umění, literatury a žurnalistiky (nar. 10. 4. 1847) - 95. výr. úm.
30. 10. 1871 nar. **Paul Valéry**, francouzský básník a esejista (zemř. 20. 7. 1945) - 135. výročí narození
- 31. 10. Den UNICEF**
31. 10. 1821 nar. **Karel Havlíček Borovský**, básník a žurnalista (zemř. 29. 7. 1856) - 185. výročí narození
1. 11. 1781 císařský patent zrušil **nevolnictví** - 225. výročí
2. 11. 1906 nar. **Luchino Visconti**, italský režisér (zemř. 17. 3. 1976) - 100. výročí narození
3. 11. 1926 nar. **Mikuláš Medek**, výtvarník a básník (zemř. 23. 8. 1974) - 80. výročí narození
6. 11. 1836 zemř. **Karel Hynek Mácha**, spisovatel (nar. 16. 11. 1810) - 170. výročí úmrtí
6. 11. 1951 zemř. **Jindřich Plachta** (vlast. jm. Jindřich Šolle), herec (nar. 1. 7. 1899) - 55. výročí úmrtí
6. 11. 1976 zemř. **Václav Čtvrtek**, spisovatel, autor knih pro děti (nar. 4. 4. 1911) - 30. výročí úmrtí
7. 11. 1811 nar. **Karel Jaromír Erben**, básník a sběratel lidové slovesnosti (zemř. 21. 11. 1870) - 195. výročí narození
8. 11. 1841 nar. **Jan Otto**, knihkupec a nakladatel (zemř. 29. 5. 1916) - 165. výročí narození
10. 11. 1891 zemř. **Jean Arthur Rimbaud**, francouzský básník (nar. 20. 10. 1854) - 115. výročí úmrtí

Společenská kronika

Narodili se noví občanci

Marcel Vald Rýmařov

Blahopřejeme

jubilantům, kteří od předcházejícího vydání oslavili 80 let a více

Estera Melicherová - Rýmařov	80 let
Anna Bryndzová - Rýmařov	82 let
Veronika Chibici - Rýmařov	86 let
Růžena Špuláková - Rýmařov	86 let
Juliána Vlčková - Rýmařov	86 let
Jan Koňářik - Rýmařov	90 let
Marie Vincourová - Rýmařov	92 let

Rozloučili jsme se

Marie Bajerová - Horní Město 1922
Josef Kozák - Skály 1937

Matrika MěÚ Rýmařov

Pozvánka na koncert Středisko volného času Rýmařov zve na koncert Olomouckého komorního sboru

(sbormistr Petr Šumník)

**Tomás Luis de Victoria: Missa pro defunctis
v pondělí 13. listopadu v 19 hodin
v kostele archanděla Michaela**

(Vstupné dobrovolné)

Kapli V Lipkách rozeznely spirituály

V době, kdy písničky Spirituál kvintetu poslouchali z gramofonové desky moji rodiče, bylo možno z textů, jako „Až se k nám právo vrátí“ nebo „Já slyším mlýnský kámen, jak se otáčí“, číst mezi řádky „narážky na socialistickou společnost“ (jak píše v roce 1982 v hlášení pracovnice OV KSČ v Litoměřicích soudružka Šumichrástová). Doba se změnila, Spirituál kvintet vychází na cédéčkách a DVD, někdejší narážky přestaly být aktuální, ale písním to na kráse nijak neubralo. Spirituály a gospel, tyto písně naděje a víry, pocházející z prostředí černošských otroků, mají svoje kouzlo i v dobách tzv. svobody. Zvláště zpívají-li se přímo v kostele či kapli, jako tomu bylo v Rýmařově.

Rýmařovská kaple V Lipkách je stavbou v mnoha ohledech unikátní. Nejenže je skvělou ukázkou barokní architektury a výtvarného umění, nejenže se k ní váže jméno jednoho ze zdejších nejvýznamnějších rodáků Jana Kryštofa Handkeho, ale navíc disponuje dokonalou akustikou, přímo vybízející k pořádání mší, koncertů a divadelních představení. Odehrálo se tu pořadatelskou péčí rýmařovské ZUŠ několik neobarokních oper, vystoupili zde interpreti klasické i alternativní hudby. V pátek 13. října přivítal nádherný prostor pod freskami vyzdobeným stropem legendu českého folku, skupinu Spirituál kvintet.

Ještě než zazněly první tóny úvodní písně, bylo jasné, že tento koncert bude patřit k nejspěšnějším pořadům letošního podzimu, během kterého Rýma-

řov začíná pomalu, ale jistě budí dojem, že je kulturním městem. Po tolika kvalitních, nicméně mizerně navštěvovaných pořadech se opět přihodila v našich končinách nevídaná věc, a totiž že si v poměrně rozlehlé kapli téměř nebylo kam stoupnout, natož sednout (doufejme, že tento potěšující fakt nebyl způsoben jen tím, že vstup na koncert byl díky sponzorství firem EKO Metal Recycling, RD Rýmařov a dalších zdarma).

Ani samotní protagonisté u vědomí tak velkého očekávání neodbyli své publikum několika hity, a přestože se jim podhorské ovzduší i mikroklima kaple zdálo poněkud chladné (na zdejší poměry bylo přítom docela příjemně), předvedli takřka dvouhodinové pásmo starších i nových písní, během něhož nechali rozeznít všechny hlasové polohy, od sugestivních ženských hlasů Ireny Budweiserové a Zdenky Tichotové až po zvucný bas Dušana Vančury a Jiřího Cerhy, i charakteristické sbory, jež ke spirituálu neodmyslitelně patří. Mohu-li připojit subjektivní úsudek, jedním z vrcholů koncertu byla sólová a capella píseň *Vteřiny* v podání Jiřího Cerhy in memoriam Oldřicha Ortinského, dlouholetého člena kapely, který zemřel letos v květnu. Další píseň byla věnována památce jiného nedávno zesnulého člena - Karla Zicha. O tom, že koncert Spirituál kvintetu, jenž loni oslavil 45 let své existence, skutečně stál za to, svědčil bouřlivý potlesk obecnstva, které si vyžádalo několik předávků a bez ostychu si společně s kapelou zazpívalo závěrečnou píseň. ZN

Městská knihovna

Výstavy:

2. - 31. 10. 2006 výstava ZUŠ Uničov

1. 11. - 30. 11. 2006 výstava prací obyvatel Domova odpočinku ve stáří v Dolní Moravici

Pozvánka na besedu

Mgr. Jiřího Karla

Pijáci středověku a renesance na panství rabštejském a v českých zemích obecně

(archeologické doklady, druhy alkoholických nápojů, poměr středověku a renesance k pití a pijákům vůbec)

úterý 7. listopadu 17.00

Půjčovní doba knihovny:

Po 9-17, Út 9-17, St zavřeno Čt 9-17, Pá 9-17, So 8-11

Městské muzeum a Galerie Octopus

10. - 26. 11. 2006

Paměť času - výstava otce a syna Štreitových v městském muzeu

Rýmařov zná dílo fotografa Jindřicha Štreita, univerzitního docenta a čerstvého laureáta státního vyznamenání, ze všech myslitelných úhlů a stran. Výstava, která bude mít v muzeu vernisáž v pátek 10. listopadu 2006 v 15 hodin, se bude dosud poznaným tématům Štreitovy tvorby poněkud vymykat hned ze dvou důvodů. Jednak návštěvníci malého sálu Galerie Octopus zhlédnou poprvé fotografie Štreitova otce, který by měl letos 85 let. Jsou to fotografie, které Jindřich Šreit st. pořizoval zejména ve venkovském prostředí. Dokumentuje každodennost konce padesátých, šedesátých a sedmdesátých let zejména v okolí Těchanova, kde Štreitovi původně bydleli. Ve velkém sále pak budou mít příležitost posoudit, do jaké míry byl otcovým způsobem vidění ovlivněn „raný“ Jindřich Šreit, protože výběr fotografií bude podřízen specifickému časovému hledisku. K vidění zde budou totiž fotografie z prvních deseti let Štreitova uměleckého života, tj. deseti let od jeho první vernisáže v polovině šedesátých let. Výstava bude zároveň poctou ke Štreitovým letošním šedesátinám.

Dieter Schallner

Gymnázium Rýmařov a ZUŠ Rýmařov pořádají výstavu výtvarných prací

3 DNY VORTÉN

Miřka Vyhřídál, Diana Rišková
Jakub Čech, Kateřina Čisarová
Lucie Laštůvková, Marie Šinová
Kamila Hýžová, Veronika Slámová
Vladimíra Slámová, Veronika Voráčková
Adriana Karlová, Pavlína Hromádová

vernisáž: 1.11.2006, 17:00
úvodní slovo: Mgr. Jiří Karel

prostory rýmařovské radnice
do konce listopadu 2006

PROGRAM KINA

sobota 28. října

19.30

Prachy dělají člověka

Krimi komedie (ČR 2006)

Příběh inspirovaný dvěma největšími a zatím neobjasněnými loupežemi, které se u nás v uplynulých letech staly. Tři kamarádi se setkávají, aby loupili. Loupeže se zdařily, ale co dál? Jak si užít naloupených peněz, aniž by na sebe upozornili? Je to mnohem těžší, než se původně zdálo. Pomůže to vyřešit zázemí mezinárodního zločinu? Hrají: T. Hanák, O. Vetchý, M. Suchánek. *Mládeži přístupný*

sobota 4. listopadu

19.30

Všechno nejlepší!

Komedie (ČR 2006)

Pražský taxikář Jarďa má narozeniny a chce si je opravdu užít. Všechno má pěkně naplánované a pod kontrolou - tak jako zatím všechno v životě. S každým vyjde, všechno zařídí, všichni jsou s ním spokojeni. Jarďa se prostě vyzná. Má skvělou manželku, krásný byt, pohodovou práci, novou milenkou a spoustu dobrých známostí. Všechno má ale změnit jeho nový zákazník, který si právě přisedl do auta. Konzervativní a zásadový důchodce, jenž mu během jednoho dne dokáže rozložit celý dosavadní život. Hrají: J. Dolanský, V. Preiss, P. Zedníček. *Mládeži přístupný*

sobota 11. listopadu

19.30

Supernáhradník

Romantická komedie (USA 2006)

Středoškolačka Viola je nadšená hráčka fotbalu a udělá pro něj cokoliv! Dokáže využít i toho, že její dvojče, bratr Sebastian, nenastoupí do školy, a nemůže se tak zúčastnit fotbalového turnaje. Neváhá ani minutu a rozhodne se za něj přestrojit. Tato hra se jí úspěšně daří až do okamžiku, kdy se zamiluje do spolubydlícího Duka. Ten ale touží po její kamarádce Olivii. Situace se ještě víc zašmodrchá, když se do školy nečekané vrátí pravý Sebastian. *Přístupný od 12 let*

Servis služeb

Nové kluziště zahájí provoz 15. listopadu

Milovníci bruslení se konečně dočkají. Od 15. listopadu by měla začít sloužit hokejovým nadšencům i široké veřejnosti toužebně očekávaná nová umělá ledová plocha. Provoz rýmařovského zimního stadionu již nebude závislý na výkyvech teplot v průběhu zimních měsíců a s ukončením sezóny se počítá k 28. únoru 2007. Provozovatelem nového kluziště bude organizace Městské služby Rýmařov. V současné době probíhají v areálu zimního kluziště poslední úpravy a instalace rozvodných elektrických zařízení. Podle slov ředitele Městských služeb Martina Valy se snad vše stihne dokončit do avizovaného termínu otevření s tím, že se počítá s týdenním zkušebním provozem nových technologií.

Předběžná výše vstupného se bude odvíjet od náročnosti provozu. Podle slov ředitele Městských služeb by ale neměla přesáhnout 20 Kč za dospělé osobu a 10 Kč za dítě (po celou dobu bruslení pro veřejnost). Pronájem umělého kluziště pro organizace bude zpoplatňován částkou 800 Kč na hodinu a pro školy 350 Kč na hodinu. *JiKo*

Bruslení pro veřejnost

Pondělí	14.00 - 16.30	
Úterý	14.00 - 16.30	18.30 - 20.30
Středa	14.00 - 16.30	
Čtvrtek	14.00 - 16.30	18.30 - 20.30
Pátek	14.00 - 16.30	
Sobota	13.00 - 16.15	19.15 - 20.15
Neděle	13.00 - 16.15	

(Provozní doba bude upřesněna.)

AQUACENTRUM RÝMAŘOV

na Jesenické ulici

Od 1. září opět v provozu

OTEVÍRACÍ DOBA

Po - Pá 14.00 - 21.00

So - Ne + svátky 10.00 - 21.00

Středisko volného času vás zve na

POČÍTAČOVÝ KURZ PRO DOSPĚLÉ

v nově zrekonstruované a vybavené počítačové učebně

Kurz je určen pro úplné začátečníky.
V deseti lekcích se účastníci seznámí s počítačem, programy MS Word, MS Excel a základy obsluhy internetu

úterý 17.30 - 19.00
zápisné 400,-

Více informací a přihlášky je možné si vyzvednout ve Středisku volného času Rýmařov nebo na www.svcrymarov.cz

Středisko volného času otevírá 1.11. kroužek

DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE

V kroužku se děti seznámí s fotografickou technikou, vyzkouší si fotit portrét, zátiší, makro, reportáž, krajinu ... Naučí se pracovat s fotografickými světly, upravovat fotografie v různých grafických programech na PC, paspartovat své fotografie, ze kterých bude uspořádána výstava v SVC.

Středa 14.00 - 15.30

více informací na
www.svcrymarov.cz

Z historie

Prosperující janovické panství a zámek Ferdinanda Bonaventury

Šťastný syn Aloise Tomáše, jilemnický Harrach Ferdinand Bonaventura (11. 4. 1708 - 30. 1. 1778), který patří mezi nejvýznamnější osobnosti Rýmařovska, zdědil janovické panství roku 1745. Odkázala mu je nevlastní matka Marie Arnoštka z Dietrichštejna, jejíž vlastní děti narozené z posledního manželství s Tomášem Harrachem, jak jsme upozornili, zemřely příliš záhy. Nemalé dědictví mohl klidně získat též její vlastní syn z prvního manželství Josef Filip hrabě Gallas (1703 - 1757), dokonalý hospodář, velmi oblíbený svými poddanými, že však o to neusiloval, svědčí o velmi harmonických poměrech mezi příbuznými, ale též o dobrém vztahu, který se vytvořil mezi nevlastní matkou a synem. Po získání Janovic si panství Ferdinand neobyčejně oblíbil. Janovické zboží patřilo v té době znovu k nejrozsáhlejším a nejbohatším na Moravě, což se odráželo i v životě poddaných.

Nového držitele janovického zboží si vybral císař podobně jako mnohé z jeho příbuzných pro diplomatické služby. Narodil od otce se svými úspěchy zapsal u vídeňského dvora podstatně lépe. Působil po řadě míst též jako gubernátor v Milánu (1747 - 1750). Účastnil se co zplnomocněný císařský ministr řady důležitých jednání a roku 1751 se stal prezidentem říšské dvorské rady. Císařský tajný rada obdržel za zásluhy o stát nejvyšší habsburský Řád zlatého rouna.

První manželku, Alžbětu hraběnku z Gallasu (1718 - 1737), si vzal teprve patnáctiletou a jejich manželství nebylo požehnáno dětmi. Druhou jeho ženou se stala 9. 10. 1740 po předčasně smrti své předchůdkyně velmi podnikavá neteř Růžena z Harrachu (1718 - 1785) a zdá se, že pro sňatek s příbuznou musel hrabě získat církevní dispens. Z harmonického spojení se však dožila dospělosti pouze Marie Růžena (1758 - 1814), jež se provdala za Josefa hraběte Kinského z Vchynic. O rok starší Marie Eleonora zemřela záhy po narození. Díky absenci syna připadly harrachovské statky dědičnou smlouvou nejdříve nakrátko bratru Arnoštu Quidovi (1723-83), aby zůstaly v majetku rodu, a od roku 1783 jeho synovi Janu Arnoštovi z Harrachu (1756 - 1829), Bonaventurovu synovci.

Předtím, než se stal majitelem Janovic, uzavřel Ferdinand s žerotínským architektem Gottfriedem Weisserem už roku 1740 smlouvu o přestavbě janovického zámku. V letech 1763 - 1765 stavitel dostal slibu a vytvořil své pozdně barokní dílo. Dotud skromné a nepřilíš prostorné sídlo s přetrvávajícími prvky renesance a raného baroka nechal Ferdinand doplnit v novém stylu o rozsáhlý trakt tvaru rozvětveného písmene L na západ od původní stavby, která dodnes uchovávala původní čelní věž vystupující do nádvoří. Střízlivý ráz novostavby působí spíše masivní než členěnou hmotou a víc rozsáhlostí než rozmařilou barokní hrou stínů a světél. Oživil ji nárožními věžemi, jež nyní ukončují kuželovité helmy s již torzovitými

koruhvičkami ve tvaru tří harrachovských pštrosích per sbíhajících se do zlatého jablka v úhlu připomínajícím písmeno ypsilon. Domníváme se, že původní erbovní znamení bylo polychromováno. Vzhled původní stavby se však úplně nedochoval a dnešní tvář zámku je výsledkem prací z let 1828-50 a posledních úprav z roku 1901, není tedy jasné, zda se přece jen dříve nejednalo o sídlo zdobnější.

Uvnitř nového traktu vznikl další neobyčejně prostorný rytířský sál a ohromná dobře osvět-

lená knihovna s galerií, jež spojila vysoký prostor prvního a druhého podlaží. Novou přístavbu zaplnil i průchozí řetěz panských komnat s budoáry a v přízemí vznikla olbřímí kuchyně s výtahem na pokrmý. Další hospodářské prostory doplnily nedávno zbožené konírny u jižní záměcké zdi mezi pivovarem a branou ústící k Podolskému potoce a na most v sedmdesátých letech nevkusně vybavený kamennými žlaby ze stájí. Nad triumfálním vchodem zbudoval Weisser rozsáhlý balkon, zdobený zahradními vázami z pískovce.

V severní části nového traktu vznikl krásný důstojný prostor klenuté záměcké kaple s freskovou výzdobou. Kapli nechali Harrachové zasvětit patronu panství sv. Hilariovi a na Rýmařovsku bohužel až příliš často vzývanému sv. Floriánovi, ochránci před požáry. Nesloužila však nikdy jen jako výlučná svatyně vrchnosti a jejich úředníků, jak bývalo zvykem. Humánní a zbožní Harrachové ji hned od počátku otevřeli všem poddaným z Janovic, Nového Pole, Růžové i Janušova, zprvu nejspíše i lidem ze Žďárského Potoka a ze Staré Vsi, kde vznikl kostel Povýšení svatého Kříže až 1777 přestavbou starší tímy lnu, kterou Staroveštanům daroval opět Ferdinand Harrach.

Novým pojetím záměcké architektury asi zanikla severní část canevalovského renesančního jádra. Pokračování starší kamenné stavby k severu odhalil záchranný archeologický výzkum roku 1996. V roce 1764 začaly opravy

bít záměcké věžní hodiny.

Stěží se však vyjádřit k interiéru zámku, který byl systematicky rozkrádán a ničen místními i přespolními vandaly a zloději po druhé světové válce (a děje se tak dosud). Je však zcela logické, že po dostavbě zaplnil nové prostory nádherný zdánlivě křehký bílý a zlatem zdobený rokokový nábytek, převážně dochovaný ještě roku 1945, doplňovaný v dalších uměleckých slozích po celé 19. a začátek 20. století. Střídal se klasicismus, empír, biedermeier, historizující slohy i secese. Dones se zachovalo jen skromné torzo rokokové výbavy dvou pokojů s modrými a hráškově zelenými hedvábnými potahy na zámku v Liběchově v Čechách a víme též, že bychom mezi četnými olejomalbami našli i Handkovy práce, z nichž se dochovala atypická zátiší.

Přetrvávající potíže s podmáčením sídla vcelku nevhodně umístěného na sušší vyvýšenině mezi Podolským potokem a soustavou mlýnských náhonů, podmáčejičích zámek od severu, se podařilo roku 1750 na čas vyřešit zřízením vodního kanálu, který terén sice poněkud odvodnil, ale nedokázal zcela eliminovat vlhkost trvale pronikající do sklepních prostor zámku v nejstarší části. Je zřejmé, že se tak stalo ještě před stavbou a plných třináct let terén relativně vysychal, aby vznikl pevnější a vhodnější podklad pro nový objekt a zároveň odvlhčil starý komplex. Krátce po vzniku stavby, roku 1766, ustal stavební ruch v prostoru zámku dokončením přístavby starého pivovaru, jehož dnešní nevhodně porušená a poněkud zchátralá tvář pochází až z počátku 20. století a tvoří součást záměckého komplexu na východní straně. Přestavba zámku postupovala s různou intenzitou prakticky stále do Ferdinandovy smrti.

Ferdinand Bonaventura, jehož hlavním sídlem zůstávala nadále Jilemnice, se úspěšně snažil o rozšiřování rodové domény. 21. 3. 1740 zakoupil luděřovský statek (Luděřov a Střížov) od rytíře Ondřeje von Hagen za 700 rýnských zlatých a 100 dukátů. Již 23. 4. 1740 převzal též panství Náměšř na Hané jako odstupné ve výši 46 349 zl. náhradou za dosud nevyplacené dědictví po matce Marii Cecílii Thunové. Získanou částku okamžitě investoval do stavby nového horního zámku hned po ukončení sedmileté války (1756 - 1763) v trati Na Hradě, tj. v prostoru původní středověké pevnosti a kaple sv. Trojice. Dolní zámek přeměnil 1765 na textilní manufakturu, po jejím zániku v roce 1778 zde vznikla sladovna. Panství spolu s Náměšř a tvrzí Stěžery, jež tolik učarovala Ferdinandu Harrachovi, však vyženil 23. 4. 1777 Josef hrabě Kinský (1751 - 1798) ze starobylého českého rodu původně Vchynských z Vchynic jako dědictví Marie Růženy, dcery dosavadního majitele. Harrachové tak odešli z Olomoucka, kde působili krátce, ale velmi příznivě pro své poddané i ve vlastním podnikání. Harrachovské období připomíná alianční znak Harrachů a Dietrichsteinů i krásný park. *Mgr. Jiří Karel*

Studentský klub

Rýmařovský horizont a Studentský klub Střediska volného času uzavřely Literární a výtvarnou soutěž Marie Kodovské V těchto kategoriích:

- poezie
- próza
- ilustrace

Literární a výtvarná soutěž Marie Kodovské, kterou v lednu vyhlásily redakce Rýmařovského horizontu a Studentský klub SVČ, se 31. srpna uzavřela. Během září a října budou všechny zaslané příspěvky vyhodno-

ceny a jejich autoři obeznámeni s termínem konání závěrečného literárního večera, na kterém budou vyhlášeni vítězové všech tří kategorií.

V letošním ročníku se v redakci Rýmařovského horizontu sešlo

překvapivé množství soutěžních příspěvků, z nichž jsme v průběhu soutěže mohli otisknout pouze zlomek. Z nepřeberného množství textů a výtvarných prací budeme proto čerpat i nadále. Naši čtenáři tak budou mít

možnost seznamovat se s těmi nejzajímavějšími příspěvky i po ukončení soutěže. Příští ročník Literární a výtvarné soutěže Marie Kodovské bude vyhlášen opět za dva roky, tedy v lednu 2008. ZN

próza

Marek Steininger: Křížek

„Na co máš ten bág!“ zeptal jsem se Mártýho, který měl na zádech velký cinkající ruksak.

„Tam je to pivo!“ řekl s údivem a zašklebil se, že je to přece jasná věc. Pak se ještě ušklíbl na Toma a mířil tmou směrem k silnici.

Mártý byl vysoký dlouhán s ostrými rysy a stále přidržený výrazem ve tváři, jako by mu vše, co jste mu kdy řekli, připadalo směšné. Jeho hlas zdánlivě nikdy neldal s tím, co zrovna říkal. Ale když s vámi mluvil, díval se vám přímo do očí a používal slova, kterými na sebe dokázal vždy přilákat pozornost, ať už mluvil o čemkoliv. Zastavil u silnice a ruce si nasoukal do kapes.

„Za rozvodnou je takovej plácek, z kterého je dobře vidět na město, tak můžem jít třeba tam, jestli chcete.“

Tom s Luckou se společně táhli vzadu. Prošli jsme kolem rozvodny a dál po staré cestě, která vedla k nájezdové rampě bývalého skladu. Strupatá asfaltka byla na některých místech posetá zrezlými matičkami a nějakými kovovými sponami. Popošli jsme ještě

o kus dál, za bránou z dřevého pletiva se rozprostírala plocha porostlá trávou a seschlými šípkovými keři. Na jejím konci bylo konečně poznat, že jsou pod námi koleje. Listopadový mrazík nás štípal a z pus nám šly sloupce páry. Posedali jsme vedle sebe na zábradlí, o které jsme se ještě před chvílí opírali, a koukali se na noční město. Vypadali jsme jak vrabci na elektrickém drátě.

„No!/? Tak to vybal!“ popohnal Tom Mártýho.

„Počkej! Počkej! Nejdřív bratranek! Ten je neska *hostující!*“ řekl slavnostně Mártý a kouknul přitom na mě.

Každý jsme si vytáhli svoje pivo a Tom hodil prázdný ruksak za sebe na zem. Pak vytáhl z kapsy kapesní nož, na kterém byl otvírák, a poslal mi ho. Potom už bylo jen slyšet, jak každému zasyčela láhev a cinknutí zátky, která se svezla po zdi do tmavé hluboké propasti.

„Je to tady teď samej sprej. Koukejte!“ usmál se rebelsky Mártý a ukázal mezi odstavené vlaky, kde byl vidět záblesk tlu-

meného světla.

„Ty jo! To je *romantika!* No ne?“ uchechtnul se Tom na Lucku a loktem do ní laškovně strčil.

„Hm,“ usmála se rozpačitě Lucka, která se třásla zimou. Tom to zaznamenal, posunul se blíž k ní a objal ji kolem ramen. Pak bylo slyšet příjíždějící vlaky a hlasité houkání. Jejich rychlý dusot. Jako by klusala kopyta. Ze tmy se vynořila záře a byly slyšet hlasy lidí, kteří ležli z toho zvířecího stroje. Někteří měli při sobě různé kufříky, jiní zase velké batohy a všichni společně mířili do obrysů nádražní haly naproti kolejím.

Před námi byla Praha. Z té dálky tak nedotknutelná a čistá. Tisíce pouličních lamp. Světelné reklamy a reflektory automobilů, které se rychle pohybovaly v přesných řadách a tím kreslily v té černotě souvislé proužky.

„Hele? Chceš něco vidět?“ nadhodil Mártý směrem ke mně a očkem juknul na Toma, který se zatařil nejistě.

„Hm. A co jako?“ otočil jsem se na něho.

„Támhle vzadu, za tím sloupem, sou schody dolů ke kolejím,“ řekl a zvednul se ze zábradlí.

Šel vpředu a já rovnou za ním. Tom se okamžitě hnal taky dopředu. Jen Lucka vypadala zmateně a po chvíli se zastavila na místě.

„Tomáš, já nikam nejdu!“ řekla našťavaně a ruce si složila na prsa.

„Co se stalo? Máš strach?“ zeptal se jí Tom překvapeně.

„Už pojď!“

„Tome, dělej! Dokad tam neni ten dědek!“ popoháněl ho Mártý.

„Já prostě nikam nejdu. Děte si sami. Počkám tady!“ vzdychla si Lucka.

„Ježiš, Tome! Pohni!“

„Dobře, ale fakt tady počkej, jo? My se hned vrátíme,“ uklidňoval se Tom. Pak se na ni ještě několikrát nedůvěřivě podíval a ona jen kývla.

Sešli jsme mlčky po uzounkých cihlových schodech mezi keři až dolů ke kolejím. Nádraží odtamtud bylo vidět jen jako malé světlo. Mártý mi svěřil svůj batoh a řekl, ať ho za žádnou cenu nedávám z ruky.

Přeskakoval jsem koleje, mezi kterými byly vysoké žluté a černé pruhované sloupy. Některé z nich na sobě měly nějaká čísla na bílých štítcích. Šel jsem celou dobu za Mártým, z jehož jistoty bylo jasné, že tu opravdu není poprvé. V místě, kde končily koleje, stály ladem nějaké vyřazené vagóny s kovovými schůdky vedoucími na jejich oblé střechy. Všude rostla už vysoká tráva, jako by do sebe chtěla vše pohltit.

„Je to jednoduchý. Vidíš támhlety odstavený vagóny?“ Přikývl jsem.

„Prostě vylezeš nahoru a uděláš na jednom z nich uprostředka bílej křížek, asi tak šestnáct centáků širokej. Sprej je v báglu,“ řekl, oči se mu rozzářily a ještě dodal: „Na boku je vždycky žebřík a pak už se vyšplháš. My s Tomem si berem támhlety dva,“ ukázal bradou na stranu a z batohu, který mi sundal ze zad, vytáhl dva spreje a jeden dal Tomovi.

„Ale musíš dávat bacha. Hlídá tady takovej dědek. Už nás tady párkrát načapal. Nikdy nechyt, ale... Víš jak? Batoh bude tady v trávě. Kdyby něco, tak zdrhej. OK?“

„Jo, jasně,“ přikývl jsem šeptem a srdce se mi rozbušilo vzrušením. Zhluboka jsem se nadechl a vyhlížel si svůj kousek. Mártý

Foto: Petr Václavěk

s Tomem mi mezitím zmizeli z dohledu a já stál sám uprostřed noci. Všude kolem byl cítit zápach rzi a oleje, nebo něčeho takového. Všechny vagóny kolem byly v žalostném stavu. Ty, které byly ještě dřevěné s kovovými částmi, rezivěly a jejich „maso“ leželo pod nimi v trávě. Napadlo mě, že vypadají jako malomocní. K jednomu z nich jsem tedy přistoupil. Bílý sprej jsem si strčil do kapsy u bundy a potichoučku, abych nerozezněl žebřík, jsem se začal sápat vzhůru ze zadní strany vagónu jako v nějakém americkém westernu. Když žebřík skončil, zapřel jsem se nohou o konstrukci zrezivělých dveří. Najednou za mnou probliklo světlo a uslyšel jsem nějaký hlasitý nepřijemný šramot. Noha mi sklouzla a já nechtěně kopnul do vagónu, což vyvolalo tlumený kovový zvuk. Na chvíli jsem se držel pouze rukama a nohy mi volně visely dolů. Zapřel jsem se tedy znovu a pak jsem se vyklonil, abych se podíval, co se stalo. Všechno vypadalo stále velmi

klidně. Viděl jsem jen příjezdějíci vlak, z něhož jsem teď zaslechl nějaké povykování a skřípění brzd.

Pokračoval jsem tedy dál, jako by se nic nestalo, a cítil jsem se paradoxně mnohem klidnější než předtím. Teď už se zdálo, že se vážně nic nemůže stát.

Už jsem byl skoro nahoře. Jen jsem se přehoupl a s nohama rozkročenýma, abych nespádl dolů, jsem na chvíli zaklonil hlavu k tmavému nebi.

Z kapsy jsem vytáhl sprej, protřepal a udělal bílý křížek, jímž Mártý označuje pro zábavu vlaky. Ještě jednou jsem se kouknul nad sebe, nadechl se a lezl pomalu dolů, abych to měl za sebou.

Zničehonic jsem uslyšel štěkot psa a dospělý hlas: „Co tady chcete?!“

Rychle jsem skočil na zem. Před sebou jsem zahlédl siluetu Toma a Mártýho, jak utíkají pryč. Stál jsem tam a křičel na ně, co se děje, ani jeden z nich se však neohlédl. Jen vyděšené hlasy se hnaly do tmy.

„Vem ten bág!“

„Co?“

„Ten bág!“ řval na mě Mártý a sám zatím utíkal pryč. Hbitě jsem po něm sáhnul a rozeběhl se. Ti dva se mi už ztratili z dohledu a přede mnou byla jen tma, ve které jsem viděl matné obrysy keřů a plotu, mojí záchrany.

„Mártý, sakra! Co je? Mártý! Kde ste?“ volal jsem znovu.

„Mám tě, ty hajzlíku!“ uslyšel jsem, když jsem se snažil přelézt pletivo. Za mnou se vynořil muž s rotvajlerem.

„Co máš v tom báglu?! Spreje, že jo?!“ zeptal se a změřil si mě pohledem.

„No dělej, dělej!“ zařval najednou.

„Nic tam není!“

„Mám se jít snad podívat sám?!“ a přistoupil blíž. Po boku s ním i rotvajler, kterému z huby tekly sliny.

„Nic tam není!“ odsekl jsem a rukama si bránil batoh pod bradou.

„Mám?!“ řekl výhružně znovu.

„Nebo tam snad máš nějaký fety? Co? Vysyp to na zem! Okamžitě!“

A ten prázdný bág potom hod sem!“ a ukázal baterkou před sebe. Nebyl to žádný sotva chodící děda, jak mi ho předtím Mártý se smíchem líčil. Byl to mohutný muž ve středních letech, na sobě modrou uniformu, přísné unavené oči, špičatý nos a ve tváři nasupený výraz.

Zíral na mě tím svým uhrančivým pohledem a já měl chuť mu říct „Co čumíš?“, ale toho jsem se neodvážil. Jen jsem stál, opíral se zády o pletivo a mlčel. Snad abych už více neprozrazoval svůj hlas. Ale očima jsem kmital mezi ním a psem, kterému z huby stále kapaly sliny.

„Tak tys mě neslyšel?“

„Zavoláte teď policajty?“ zeptal jsem se. Ale muž na otázku neodpověděl.

„Ten batoh!“ řekl znovu, teď už tiše, a o to s větším napětím, přičemž šel blíž ke mně.

„Tati!“ ozvalo se ze tmy. Muž se otočil.

„Lucie! Co tu děláš?“ Baterkou posvítíl na Luciinu jemnou tvářičku za sebou...

Kam na výlet

K lávovému proudu Venušiny sopky

Lávový proud Venušiny sopky najdeme v bývalém lomu u Meziný a může nás k němu dovézt autobus z Bruntálu, lze tam dojet i na kole, protože značená cyklotrasa vede nedaleko, a za příznivého počasí je možné udělat si pěší výlet a podívat se i k dalším zajímavostem zdejší členité krajiny, pokud si uděláme okruh po cestách kolem Venušiny sopky.

Na cestu se vydáme od nádraží ČD ve Valšově vlevo směrem k Bruntálu. Na konci obce za silničním mostem přes Kočovský

potok odbočíme vpravo na polní asfaltovou silničku mířící nahoru k lesu, která je označena jako cyklostezka č. 6161. Lesem po ní dojdeme ke křižovatce cest Pod Návrším; vede tam i modrá turistická značka, ale ta nás povede až při zpáteční cestě. Vyznačená cyklotrasa pokračuje úbočím kopce Návrší vysoko nad hladinou údolní nádrže Slezská Harta až k místu zvanému Krahulčí skála. Její vrcholek je dnes zarostlý, téměř nezřetelný, ale podle starých pověstí o Nížkém Jeseníku, které převyprávěla spisovatelka Irena Šindlářová, bylo kdysi dávno toto místo často navštěvované. Ve skryté jeskyni pod *Krahulčí* skálou prý přebývaly skalní víly - Venušiny žínky. Pokud je lidé potkali za měsíčních nocí, měli štěstí, protože ony jim dokázaly splnit jejich přání, pokud bylo vyryto do březové kůry a položeno do mechu. Nebylo-li však lidské přání přáním „čistým“, víly sice prosebníka neošidily, ale splnily jen to, co člověk doopravdy potřeboval. Možná že i naše společnost by dnes uvítala takovéto skalní víly. Od Krahulčí skály odbočuje vyznačená trasa cyklostezky po cestě vlevo vzhůru lesem k Mezině, ale my budeme pokračovat pořád

širokou lesní cestou nad jezerní hladinou, tentokrát již úbočím Venušiny sopky. V zátoce pod námi musela vodám jezera ustoupit i obec Karlovec, z níž lze dnes vidět pouze kostelík se hřbitovem, který však stojí na druhém břehu zátočky. Dá se k němu dojít z Nové Pláně. Kostel s farou patří soukromé osobě, protože ho církve prodala. Vlevo nad naší cestou se svažují k zátoce louky, kde se před osmi lety natáčel francouzský velkofilm o Janě z Arku. V komparsu, který měl přes tisíc účastníků, účinkovalo i mnoho zdejších lidí, a nejen z okolí. Ale ti, kteří chtěli natáčení jen přihlížet, byli ochrankou filmařů nemí-

losrdně vykázáni. Dnes se v těchto místech popásá stádo dobytka. Stará asfaltová silnice směřuje již k závěru nejsevernější zátočky přehradního jezera a dovede nás téměř k hlavnímu cíli naší cesty - starému lomu. Cesta k němu není vyznačená, ale dojdeme k němu po zprvu asfaltové cestě, která vede od silnice kolem plotu zahrady poslední zdejší chaty. Asi po 200 metrech uvidíme tabuli se státním znakem a upozorněním, že se jedná o přírodní památku, vyhlášenou v r. 1997 na rozloze 1,22 ha, a za informační tabulí již vstoupíme do kruhového přírodního amfiteátru. Před sebou máme mohutnou, hodně přes 20 met-

rů vysokou stěnu z olivinitického čediče, s velmi pěknou sloupcovou odlučností, připomínající ohromné varhany. Podle uvedené informace zde vrtný průzkum zjistil tři lávové proudy nad sebou, stáří horniny bylo určeno radiometricky na 1,8 mil. let a to podle odborníků odpovídá době spodního pleistocénu. Tufy a sopečná struska se zde těžily ještě v 70. letech minulého století, dnes na dně lomu najdeme čedičovou drť i zbytky šestibokých čedičových balvanů, po bývalé polní drážce však již není ani potuchy. Podle ohniště a jeho okolí lze usuzovat, že se zde stále schází lidé, kteří tu jsou zřejmě rádi.

Opustíme lom, který pomalu zarůstá náletovými dřevinami, které se občas čistí, a vrátíme se zpět k silnici stejnou cestou. Za několika domky a chatami již uvidíme vpravo na pravém břehu Černého potoka, s jezem pod novým mostem, také domeček analyzační stanice s limnigrafem. Automaticky jsou zde zaznamenávány výšky vody v potoce i její kvalita, které se pak vyhodnocují.

Teď jsme však také již došli ke

státní silnici Bruntál - Dvorce, kde je umístěna i velká informační tabule o zdejších zajímavostech. Odtud půjdeme vlevo po silnici a po necelém kilometru dojdeme k autobusové zastávce pod Mezinou, kde uvidíme také modrou turistickou značku. Ta nás povede vlevo, kde na svazích Venušiny sopky uvidíme upravenou obec, s opravenými staršími domky i domky novými, která má svůj obecní úřad. K jejím zajímavostem patří také památkově chráněná hospodářská usedlost č. 53 z 19. století, postavená v dolní části obce v pozdně empirovém slohu, s bohatě členěnou fasádou. Na horním konci obce vpravo stojí jednoduší barokní kostel nejsvětější Trojice z roku 1777 s okolní kamennou ohradní zdí. Za kostelem vpravo odbočuje cesta do Moravskoslezského Kočova, po které vede i žlutá turistická značka a k Venušině sopce to už není daleko. Cestu nám ukáže modrá odbočka o kousek dále. Tufový vrchol tohoto čtvrtohorního stratovulkánu byl téměř zničen bývalou těžbou tufů. Ale i tak nám mísovity hlavní kráter s červenohně-

dou struskou může poskytnout zajímavé informace o vrstvené sopce. Z málo zalesněného vrcholu je dobrý výhled na Velký i Malý Roudný, ale i na Uhlířský vrch. Z Venušiny sopky se vrátíme na modře značenou turistickou cestu, po které půjdeme vlevo k lesu, sejdeme k nám již známé křižovatce cest Pod Návrším a budeme pokračovat až dolů k vodě, kde je turistický ukazatel Černý most. Odtud nás zelená značka dovede zpět do Valšova k nádraží.

Popisovaná trasa měří 17 km a najdeme ji na mapách KČT č. 56 Nízký Jeseník a č. 58 Bruntálsko, Krnovsko a Osoblažsko. Další zdroj informací najdeme v příručce Výlety k přehradám - Slezská Harta, Kružberk a jejich okolí, kterou vydal FIDES Bruntál, v turistických průvodcích a v letáčku z r. 1965, vydaného Krajským střediskem Státní památkové péče a ochrany přírody v Ostravě.

Za KČT Rýmařov
Hana Kašparová

Moravskoslezský kraj informuje

Kraj zahájil projekt pro romskou mládež - Terne Čhave

Terne Čhave (Mladí lidé) je projekt odborného vzdělávání lidí z institucí, které poskytují specifické sociální služby v Moravskoslezském kraji. Jde o služby zaměřené na práci se sociálně slabšími a znevýhodněnými skupinami obyvatel, v našem případě půjde o zaměření na romskou mládež žijící spíše v izolovaných komunitách. Moravskoslezský kraj se zámerem úspěš v soutěži o evropské peníze - Evropský sociální fond uhradí 80 % nákladů, tj. více než 3,3 mil. Kč. Jde o první krajem přímo koordinovaný program v České republice.

Cílem projektu je vyškolení 30 zaměstnanců organizací poskytujících sociální služby obyvatelům lokalit izolovaných od majoritní společnosti. Zájem byl ale mírně vyšší, než umožňují parametry projektu. Po konzultaci s ministrem práce a sociálních věcí jsme zahrnuli do vzdělávacího programu o 4 zájemce více (je jich tedy 34). Jde především o výcvik v technikách zaměřených na rozvoj funkční gramotnosti mladých lidí pocházejících z romské etnické skupiny. Očekávaným přínosem projektu jsou lepší podmínky pro integraci mladých lidí pocházejících z romské menšiny do života majoritní společnosti a zvýšení jejich šancí na trhu práce.

Kraj začal s realizací 1. května 2006. Ze vzdělávacího týmu se později rekrutuje sedm skupin pro terénní práci - už dnes jsou to samozřejmě lidé s praxí v oblasti školství a sociální práce. Jejich úkolem je vytvořit program rozvoje funkční gramotnosti a předat jej formou inter-

aktivního vzdělávání vybraným zaměstnancům několika organizací poskytujících sociální služby v prostorově izolovaných lokalitách na Karvinsku (2 skupiny terénních pracovníků), Ostravsku (2 týmy), Novojičínsku (2 týmy) a Bruntálsku (1 tým). V současné době běží iniciační schůzky se zájemci o vzdělávání a se zástupci organizací v kraji, které už projevily zájem o spolupráci na realizaci projektu. Z vybraných zájemců pak vzniknou realizační týmy, které se budou po dva roky vzdělávat tak, aby mohly pracovat s romskou mládeží v terénu samy a efektivně. Problémy se v jednotlivých lokalitách liší, dobré je, že byli vybráni lidé opravdu s praktickými zkušenostmi přímo v problémových oblastech.

Předpokládáme zahájení vzdělávání do konce roku. Práce v terénu přímo s romskou mládeží začne už v průběhu vzdělávání členů týmů - většina z nich už totiž praxi v práci s mládeží v prostorově izolovaných lokalitách má. V dubnu 2008 náš vzdělávací program sice skončí, ale měl by dále přinášet efekt v samostatné práci lidí v terénu. Kraj by chtěl na podobné typy projektů získávat další peníze z EU.

Moravskoslezský kraj uspěl s tímto pilotním projektem u EU - konkrétně v Operačním programu Rozvoj lidských zdrojů v rámci opatření s názvem Integrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí. Celkový rozpočet projektu činí více než 4 miliony Kč, z toho bude 80 % (3,3 mil. Kč) financováno

z EU, konkrétně z peněz Evropského sociálního fondu, a 20 % (825 tisíc Kč) poskytne stát.

„Jde o pilotní program u nás - kraj přímo zpracoval projekt na základě schválené Strategie integrace romské komunity v MSK pro léta 2006-9, naši odborníci jej budou i sami koordinovat. V jiných krajích vybírají k realizaci takových programů některou z neziskových organizací přímo pracujících s romskou mládeží. Tento projekt je první, chtěli bychom si ale do budoucna sáhnout na maximum dalších prostředků z Evropské unie - během let 2007-13 by do České republiky jen na takovéto sociální aktivity měly přijít až dvě miliardy korun, a protože Moravskoslezský kraj byl v sociologické studii vyhodnocen jako region s druhým nejvyšším počtem problémových lokalit, věříme, že na dobré projekty získáme další nemalé peníze. Chceme v budoucnu pomoci i obcím při řešení specifických sociálních problémů,“ řekl hejtman kraje Evžen Tošenovský.

Helena Balabánová, koordinátorka pro národnostní menšiny a romské záležitosti, odbor kultury a památkové péče KÚ tel.: 595 622 349, fax.: 595 622 427, e-mail: helena.balabanova@kr-moravskoslezsky.cz, www.kr-moravskoslezsky.cz

Renáta Vaclavková, projektový manažer, odbor regionálního a ekonomického rozvoje KÚ, tel.: 595 622 592, e-mail: renata.vaclavkova@kr-moravskoslezsky.cz

Šárka Swiderová, tisková mluvčí MSK

Organizace a spolky

Ve Stránském uctili jabloně

Už od pradávných dob byl život lidí velice závislý na ovoci. Vedle mléka a medu bylo ovoce jedinou přírodní pochoutkou. Chuť jablka poznala zřejmě většina z nás poprvé již v útlém věku, ať již v podobě nejrůznějších přesnídávek, moštů či pečiva obsahujícího toto nepostradatelné ovoce.

O tom, že Obecně prospěšná společnost Sovinecko se sídlem ve Stránském hýří nejrůznějšími nápaditými aktivitami, není potřeba se ani zmiňovat. Jednou z dalších zdařilých akcí, která se uskutečnila v malebném stavení bývalé hospůdky ve Stránském o víkendu 14. a 15. října, byl Svátek jabloní. A proč oslavovat právě jablka?

O organizátoru a řediteli společnosti Sovinecko, o. p. s., Petru Schäferovi je známo, že je mimo jiné propagátorem obnovení původních keltských tradic a řemesel, které se na Jesenicko dostávaly s příchodem prvních obyvatel. A právě jabloň je člověku známá již od mladší doby kamenné a její vyšlechtěné odrůdy se pěstovaly za dob Keltů i u nás. Tento nevelký strom, jenž v původní plané formě obýval světlejší okraje lesů, byl odedávna předmětem dávných mýtů

a mystérií. V keltských mýtech se hrdinští králové a druidové odebírali po smrti do bájného Avalonu, čili Země jablek. Také v keltských pohádkách občas vystupuje nádherný strom se zlatými jablky, obdařenými nadpřirozenou mocí. Hrdinové těchto příběhů museli obvykle podstoupit mnoho těžkých zkoušek a dobrodružství, než se jim podařilo tato jablka získat. Obdobné mýty se vyskytují v řeckých bájích (Herakles a jablka Hesperidek) nebo v germánských ságách (zlatá jablka nesmrtnosti bohyně Iduny). Teprve křesťanská církev přisoudila jablku symboliku hříchu a svodu - jablko, které okusili Adam a Eva, jim mělo podle navádění hada dát možnost „jako Bůh znát dobré i zlé“. Keltové chovali k jabloním velkou úctu a jablka považovali za symbol nesmrtnosti a věčného života. Bývalo zvykem jablka zahrabávat do země jako dar zemřelým, kteří čekají na znovuzrození. O léčebných účincích jablek na lidský organismus by se dala napsat celá kniha. Lidem smutným a nešťastným jablka vracejí energii a chuť do života. Málokdo ví, že i téměř nepoživatelná planá jablíčka lesních jabloní lze využít. Z nakrájených a usušených

tenkých plátků se totiž dá připravit vynikající čaj pročišťující krev a snižující horečku.

Příbuzným stromem je hrušeň, považovaná někdy za sestru jabloně. Jablka i hrušky sloužily často jako prostředek k lidovým věštibám, vzpomeňme si na ono rozkrajování jablka napříč o Vánocích. Všeobecně platilo, že muži hledali odpovědi spíše u jabloní, zatímco ženy u hrušní. Věřilo se také, že když se vylije voda z prvního koupání novorozené holčičky na kmen hrušně, dítě bude zdravé. Mladé dívky o Vánocích házely dřevák přes korunu hrušně, pokud na ní zůstal viset, bylo to znamení, že se děvče brzy vdá. Dřevo hrušní i jabloní je poměrně oblíbené i mezi řezbáři.

Návštěvníci akce Svátku jabloní ve Stránském, domácí i přespolní, měli možnost zhlédnout výstavu osmnácti sadařů vystavujících nejrozmanitější odrůdy jablíček. K vidění byly odrůdy Matčino, Gloster, Zvonkové, Panenské české, James grieve red, Jadernička moravská, Sparfan nebo Rubín. Vystavenou raritou byla odrůda Japonská hruška (polokmen, stáří 4 roky), kterou

zakoupil a vypěstoval v našich horských podmínkách František Vrbeník; její plody chutnají šťavnatě a velmi sladce, přitom tvarově připomíná jablíčko. Neméně hodnotnými odrůdami byla také jablka z původních starých německých jabloní, mnohdy až šedesát let starých.

Odrůdy vystavovatelů posuzovali sadařští odborníci Rudolf Švirec z Křížova a Oldřich Špunda z Nákla, jehož Ovocné školkařství nabídlo zájemcům ke koupi nejrůznější druhy keřů a ovocných stromků. Oldřich Špunda také přislíbil naroubovat rouby starých německých jabloní, o které byl velký zájem, na odnože a pro příští ročníky Svátku jabloní připravit mladé stromky k prodeji.

Pro příští akci Svátek jabloní vyhláší Sovinecko, o. p. s., **I. ročník soutěže Jablko roku.**

Do soutěže se může přihlásit každý pěstitel nebo sadař. Jedinou podmínkou soutěže je, že jabloně musí být vypěstovány od nadmořské výšky 500 m. Soutěžící si připraví pět jablíček - jedno na výstavu a čtyři pro degustátory. **Svátek jabloní 2007 je stanoven na 13. a 14. října.**

A nezapomeňte, že jablko je také nízkokalorická potravina, výborný zdroj vitamínů, minerálních látek a působí velmi pozitivně na činnost střev. Výraznou chuť jablek způsobuje směs kyselin - jablečné, citrónové, octové a mnoha dalších. Jablka jsou zdrojem vlákniny, a i když nemají příliš mnoho vitamínu C, jsou pro lidský organismus velmi prospěšná díky obsahu dalších látek, zvláště pektinů. Pektiny mají velký význam, neboť jsou schopny vázat sloučeniny olova a jiných těžkých kovů. Brzdí

množení škodlivých mikroorganismů ve střevě, upravují trávení, podporují vylučování cholesterolu z těla. Léčivý účinek jablek při zánetu tlustého střeva je dán nejen obsahem pektinů, ale i dalších látek. Fenolové sloučeniny upevňují stěny cév, snižují jejich křehkost a podporují osvojování vitamínu C. Jablka jsou bohatá na soli draslíku a na tanin. Působí močopudně a brzdí tvorbu kyseliny močové.

Jablka mají celkově posilující efekt. Léčivý účinek mají nejen syrová, ale i zpracovaná

jablka. V tradičním lékařství se jablkům říkalo „kartáč těla“. Účinnost tohoto ovoce při pročišťování organismu potvrdily současné průzkumy týkající se významu vlákniny, antioxidantů a ovocných flavonoidů pro zdravé stravování. Jablka také pomáhají při zácpě i průjmu, doporučují se při revmatismu, artritidě a dně a podporují odolnost proti chorobám. Prokázalo se, že čerstvá jablečná šťáva a pektin mají částečné protirakovinové účinky. *JiKo*

Jabloně a jejich historie

Přibližně 8 000 let př. n. l. nomádké kočovné společnosti objevily zemědělství a začaly se usazovat na vhodných místech u Nilu, Eufratu, Tigridu, Indu a Žluté řeky. Díky obchodu a vojenským výpravám mezi nimi se rozšířily kulturní jabloně ze své domoviny v Zakavkazí, Íránu a západního Turkestánu do Malé Asie a dále do Řecka, Itálie a zbytku Evropy. Dokládají to četné nálezy: zbytky jablek mezi vykopávkami v Jerichu z doby 6 500 let př. n. l., sušené jablečné plátky nalezené

v hrobce královny Pu-Abi v Uru v jižním Íránu i tabulka nalezená v Mezopotámii zaznamenávající prodej jabloňového sadu. Také Homérův Odysseus (800 př. n. l.) se zmiňuje o ovocném sadu s desíti jabloněmi. V roce 401 př. n. l. je řecký historik a esejista Xenofanes tak nadšen obezděnými perskými ovocnými sady, že jeden takový zakládá na svém pozemku v Recku. Také zavádí do řečtiny nové slovo z perského *pairidaeza* (tj. obezděný sad), které přešlo do latiny jako *para-*

disus = ráj.

Římský básník Horatius (cca 100 př. n. l.) poznamenává, že Itálie je jednou velkou ovocnou zahradou a že správný oběd začíná vejci a končí jablky. Římané „adoptovali“ jablka a zkušenosti Řeků a Peršanů. Pokračovali v péči o ně a zasloužili se o jejich rozšíření po celé své říši, zahrnující nejen kontinentální Evropu, ale také Britské ostrovy. Plinius Starší (1. stol. n. l.) ve své „Přírodní historii“ vypočítává 20 odrůd jablek.

Lidé také objevují příznivé a léčivé účinky jablek. Známí lékaři antiky Galén (cca 200 n. l.) a později Hippokratés doporučují sladká jablka k podpoře zažívání. Později (cca 1 100 n. l.) doporučuje lékařská škola v Salernu jablka při nemoci střev, plic a nervového systému. Nesporný přínos jablek pro lidské zdraví vyjádřil v roce 1904 J. T. Stinson svým heslem *An apple a day keeps the doctor away* - „Jedno jablko denně místo doktora“.

JiKo (čerpáno z www.quido.cz)

Kynologové se předvedli veřejnosti

Rýmařovští kynologové mají tento rok opět plný aktivit, ať už se to týká závodů, zkoušek z výkonu nebo ukázek pro veřejnost. Prezentovali jsme se na závodech ve Městě Albrechticích, v Uničově, v Horním Benešově, v Ostravě-Zábřehu, ve Zlatých Horách, v Olomouci-Neředíně,

v Šumperku-Vikýřovicích a v Seničce. Pokaždé někdo z našich psůvodů skončil na stupni vítězů.

Dne 26. srpna mohli příznivci sportovní kynologie zhlédnout psůvody při práci se psy na Městských slavnostech v Břidličné a 9. září na Dřevařských,

lesnických a mysliveckých dnech v Rýmařově, kde se představila Jiřina Koudelová s německým ovčákem Frostem, Šárka Koudelová s trpasličím pudlem Endym, Jiří Koudela s německým ovčákem Freiou, Dáša Kouřilová s německým ovčákem Argem a Tonda Mereda

s německým ovčákem Cassiou. V sobotu 30. září se konaly na cvičišti v Rýmařově zkoušky podle Národního zkušebního řádu. Výkony psů posuzoval rozhodčí Josef Havránek z Otice. Nastoupilo sedm rýmařovských psůvodů a jeden host z Jeseníku. Všichni zkoušku úspěšně složili.

Zkouška:

ZZO: A. Skála + bígl Jorky = *prospěl*
A. Ovčáčiková + labrador Enny = *prospěla výborně*
ZM: M. Burešová (Jeseník) + něm. ovčák Kuba = *dobře*
ZVV1: R. Hejsek + němec. ovčák Anavi = *dobře*

Z. Mrňka + rotweiler Horus = *dobře*
ZVV2: D. Kouřilová + němec. ovčák Argo = *dobře*
ZVV3: A. Mereda + němec. ovčák Cassia = *dobře*
ZPO1: J. Koudelová + němec. ovčák Frost = *velmi dobře*
Jiřina Koudelová za ZKO Rýmařov

Osadní výbory informují

Anežka Poláková oslavila významné životní jubileum

V pondělí 23. října oslavila nejstarší občanka Rýmařova, místní části Ondřejov, Anežka Poláková 93 let. K jejímu významnému jubileu přišli blahopřát starosta města Petr Klouda, referentka ondřejovského osadního výboru Anežka Továřková a Ludmila Vykoukalová, místní zástupkyně komise pro občanské záležitosti. Anežka Poláková má i ve svém požeňnaném věku smysl pro humor a kypí ži-

votem. Ve vzpomínkách se vrací na místa, odkud pochází. Narodila se ve Stáji u Jihlavy a žila zde, pár kilometrů od městečka Polné, až do roku 1945. V listopadu pak odešla se svým mužem a jeho bratrem do vylidněného kraje na severu Moravy, aby zde našla na několik desítek let nový domov. Její rozvětvená rodina (má tři dcery, šest vnoučat, osm pravnoučat a jedno pravnouče) dnes žije

na různých místech republiky, jen nejmladší dcera, která se o paní Polákovou stará, zůstala s rodinou v Ondřejově.

Třiatřicetiletá paní Poláková celý život tvrdě pracovala, nejdříve pro sedláky, po válce pro Správu silnic. Nikdy se netkla alkoholu a žila prostě. Skutečnou inspiraci ovšem obsahují nikoliv slova, ale to, co je za nimi - humor, nadhled a suchá

věcnost, s nimiž přistupuje i k nejbolestnějším okamžikům svého života. V rozhovoru se starostou Petrem Kloudou se zajímala o dění v našem městě a srovnávala život dnešních lidí s životem před lety. I přes neduhy, které její tělo tíží, se neopomněla rozloučit s úsměvem na rtech a poděkováním za příjemnou návštěvu, kterou ji vzácní gratulanti poctili. *ZN, JiKo*

NAŠE LISTÁRNA

reakce na článek

Se zájmem jsem si přečetl článek z Rýmařovského horizontu 18/2006 „Jako potencionální zloděj ...“ paní Ludwigové.

K výše uvedeným skutečnostem ve článku:

Nechci posuzovat, na čí straně je pravda, ale chtěl bych se se čtenáři podělit o své zkušenosti s nakupováním ve zmíněné prodejně.

Tašku nikdy neodkládám ve vyhrazeném prostoru, ale vždy si ji beru s sebou do prodejny.

Respektuji upozornění před pokladnou „Překládejte tašky k nahlédnutí“, pokladník mi poděkuje a někdy přidá i úsměv.

Ve zmíněné prodejně nakupuji od jejího vzniku a mohu konstatovat, že dnešní úroveň prodejny je nejlepší za celé období od vzniku.

Chci jen vyjádřit spokojenost nejen při nákupu potravin, ale i při nákupu ovoce a zeleniny a při nákupu masných výrobků.

Toto jsou mé zkušenosti při nákupu v prodejně H+H a při této kvalitě služeb zůstanu prodejně věrný. *Kotrla Jan, Větrná 18, Rýmařov*

Nezapomeňte na změnu času

V neděli 29. října se ve 3.00 hodiny letního času posunou ručičky hodin na 2.00 hodiny středoevropského času.

Letní čas zpravidla začínal poslední březnovou nedělí, letos od 26. března, a končil poslední nedělí v září. Od r. 1996 bylo období letního času prodlouženo a končí poslední nedělí v říjnu tak jako ve většině evropských států.

JiKo

Zpravodajství města Břidličné

Krajský přebor v přespolním běhu v Břidličné

19. října uspořádala Základní škola Břidličná z pověření Asociace školních a sportovních klubů krajské finále v přespolním běhu pro základní i střední školy Moravskoslezského kraje. Závodu se zúčastnilo jedenadvacet škol z Třince, Frýdku-Místku, Ostravy a Opavy. Bývalý okres Bruntál reprezentovaly vítězové okresního přeboru, školy z Rýmařova, Bruntálu a Základní škola Břidličná jako domácí

Vítězka ze ZŠ Břidličná Michaela Györgyová

Foto: archiv ZŠ Břidličná

pořádající sportovní klub. Historického úspěchu dosáhla domácí Michaela Györgyová, která se stala krajskou přebornicí v kategorii starších žákyň. ZŠ Jesenická Bruntál získala 1. místo v kategorii mladších žákyň a ZŠ Rýmařov obsadila 1. místo v kategorii starších chlapců. Velký dík patří opět místnímu klubu biatlonu za skvělou pomoc při organizaci celého závodu.

Miroslav Glacner

Seriál

Nebojte se první pomoci (19. část)

(Informace Místní skupiny Českého Červeného kříže Rýmařov)

Úrazy vyžadující speciální postupy

Poskytování první pomoci se zpravidla řídí následkem, nikoli příčinou úrazu. Důsledkem autohavárie u osoby A může být bezvědomí kombinované s vnitřním zraněním, krvácením z ran a mnohočetnými zlomeninami. U osoby B se může jednat o drobnou ranku nebo pouhé po-

hmoždění. Postup v každém z uvedených případů se bude zásadně lišit. V následujících kapitolách si však probereme úrazy, u nichž má obecný postup univerzální platnost, tj. uplatní se bez ohledu na závažnost poranění.

Úraz elektrickým proudem a elektrickým výbojem

V závislosti na napětí rozeznáváme dva typy úrazů. Úraz nízkým (síťovým) napětím má za následek fibrilaci srdečních komor. V místě kontaktu s vodičem (vstupu proudu do těla) bývá drobné bodové propálení kůže (tzv. proudová známka). Úraz vysokým napětím (elektrickým obloukem) vede k popálení (zuhelnatění) zasažených partií. Blesk je výboj extrémně vysokého napětí s minimální intenzitou.

Úraz elektrickým proudem nízkého napětí

Jedná se o kontakt těla s vodičem síťového nebo motorového proudu.

Příčiny: pracovní úraz, manipulace s vadným spotřebičem.

Příznaky: při trvajícím kontaktu krouživé, křečovitě pohyby, po jeho přerušení ztráta vědomí s bezdeším a zástavou oběhu.

Čím je zraněný ohrožen? Přechodem do nevrátné fáze zástavy oběhu.

Postup první pomoci: Přerušení kontaktu s vodičem (vypnutí spotřebiče, pojistek), úder

na přední stěnu hrudníku nebo použití defibrilátoru, kardiopulmonální resuscitace.

Čeho chceme docílit? Obnovení spontánní srdeční aktivity nebo udržení průtoku kyslíčené krve.

Nezapomeňme na vlastní bezpečnost, dvě mrtvoly se současně špatně křísí. Resuscitace zástavy oběhu vyvolané elektrickým proudem je u zdravých lidí zpravidla úspěšná.

Úraz elektrickým proudem vysokého napětí

Následek kontaktu těla se zdrojem vysokého napětí.

Příčiny: pracovní úrazy (na rozvodnách, transformátorech, stožárech, trolejích).

Příznaky: bezvědomí, popálení až zuhelnatění části těla.

Čím je zraněný ohrožen? V časně fázi úmrtím na zástavu oběhu, v pozdní fázi úmrtím na popáleninový šok.

Postup první pomoci: Prvním opatřením je přerušení kontaktu s vodičem, druhým kardiopulmonální resuscitace, třetím ošet-

ření popálenin.

Čeho chceme docílit? Odvrátit smrt v důsledku srdeční zástavy.

Vyřazení zdroje vysokého napětí může provést pouze odborník. Ošetření popálenin počká, o přežití rozhoduje zvládnutí zástavy oběhu.

Úraz bleskem

Zásah těla výbojem blesku.

Příčiny: nešťastná náhoda - volba nevhodného úkrytu za bouřky.

Příznaky: bezvědomí se zástavou oběhu.

Čím je zraněný ohrožen? Úmrtím na zástavu oběhu.

Postup první pomoci: Kardiopulmonální resuscitace, šance na úspěch je bohužel malá.

Čeho chceme docílit? Odvrátit smrt v důsledku srdeční zástavy.

Osoby s kardiostimulátory a kardiovertery (tzv. budíky) jsou při výboji blesku ve své blízkosti ohroženy selháním přístroje, které si vyžaduje kardiopulmonální resuscitaci.

*MUDr. Juljo Hasík
(Nebojte se první pomoci)*

Připomínáme si

Oslavíte 28. říjen?

Česká republika, země, kterou zcela přirozeně vnímáme jako svůj domov a zároveň jako nedotknutelný státní celek, nevypadala vždy stejně jako dnes (její současný geografický tvar je ještě docela mladý a i generace dvacetiletých si snadno vybaví její československou podobu šachovnicového koňe). Samozřejmostí vždy nebyla ani její svébytnost. Nesčetné peripetie, které provázely existenci naší země a přetvářely její vnější podobu i národnostní a politické uspořádání, zachycují nejen učebnice historie. Hlavní dějinné zvraty, zvláště ty, které byly pro vývoj země Čechů, Moravanů a dalších domácích etnik svým způsobem příznivé, se odrážejí také v našem kalendáři, ve sledu tzv. státních svátků. Současný český kalendář jich připomíná sedm a většina je spojena právě s okamžiky státo- tvorného úsilí, se směřováním k autonomii a různým typům „svobody“.

Tak si prvního ledna připomínáme *Den obnovy samostatného českého státu*, svátek, který se v kruzích svých kritiků může klidně nazývat i Dnem rozpadu Československa. Osmého května následuje *Den osvobození*, jenž znamenal konec druhé světové války na našem území, zánik jedné destruktivní totality a bohužel blízký počátek další. Pátého července se Češi připomínkou příchodu slovanských věrozvěstů na Velkou Moravu vracejí až k samým kořenům své státnosti. Hned následující den patří vzpomínce na upálení Mistra Jana Husa, jehož osobnost hrála velkou úlohu nejen v reformačním náboženském hnutí, ale i v procesu kanonizace pravidel spisovného českého jazyka. Na podzim, v měsíčních odstupech, se pak státními svátky oslavují v chronologickém sledu tři zásadní dějinné zlomy, podstatné pro existenci samostatného a svobodného státu - svatováclavské 28. září patří *Dni české státnosti*, o měsíc později se slaví *Den vzniku samostatného československého státu*, jehož tradice dnes čítá již 88 let, v pořadí poslední je 17. listopad, dvojitý svátek, který připomíná nejen boj českých studentů za svobodu během druhé světové války, ale také *Den boje za svobodu a demokracii* spojený s tzv. sametovou revolucí.

S ostatními svátky, tj. Novým rokem, Velikonocemi, Svátkem prá-

ce a Vánoce, jsou si státní svátky rovny z hlediska pracovního práva, jsou totiž všechny dny pracovního klidu. Zcela zásadně se však jednotlivé svátky liší co do obliby a úcty. Za naprosto nejvýznamnější je přitom považován *Den vzniku samostatného československého státu* (28. 10.), který si připomínáme právě nyní. Na

první místo pomyslného žebříčku jej dosadili autoři oficiálních webových stránek České republiky (www.czech.cz), jimiž se naše země prezentuje před ostatními evropskými, potažmo světovými státy. Snad právě ohled na zahraniční čtenáře způsobil faux pas, že je říjnový svátek (jehož význam a dějiny obsahuje vcelku přehledné a srozumitelné pojednání v rubrice Historie) v přehledu českých státních svátků uveden jako *Den vzniku samostatného českého státu*, nikoliv správně *československého* (i v německé mutaci). Jistě, není nutné mást naše zahraniční partnery zašmodrchanou historií názvu republiky, ještě bychom mohli působit jako národ nespolehlivý a výbušný konsistence balkánského typu...

Ale snad jsou podobná podezření lichá a vše zavinil omyl. Vždyť o pár řádků níž se už o Československu píše: „V roce 1918 došlo po několika desetiletí dlouhé snaze Čechů a Slováků o uznání svých národních práv a ukončení první světové války ke vzniku samostatného Československa. Jednoho

z nástupnických států Rakouska-Uherska složeného z Čech, Moravy, části Slezska, Slovenska a Podkarpatské Rusi. Prezident republiky a významní státní činitelé v tento den pokládají kytici na hrob prvního prezidenta a lídra zahraničního odboje za I. světové války Tomáše G. Masaryka na zámku v Lánech a také u památníku na

Vítkově. Večer vyznamenává prezident republiky významné osobnosti kulturního a společenského života.“ Zmiňované pojednání v historické rubrice webu vysvětluje pojem 28. října v širším dějinném kontextu, přičemž nastiňuje i úlohu „lídra“ T. G. Masaryka a jeho spolupracovníků. Z hlediska úcty je tedy 28. říjen považován, alespoň oficiálně, za svátek nejvýznamnější. Zcela jiné postavení mu však přisuzuje hledisko obliby. V prosinci roku 2005 proběhl průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AVČR s názvem *Vztah Čechů ke státním svátkům*. Bezmála 1100 respondentů v něm vy-

slovalo své názory na důležitost připomínání českých státních svátků i své vlastní postoje k jejich oslavám. Z průzkumu vyšlo najevo, že důležitost připomínat si státní svátky uznávají tři čtvrtiny Čechů. Mnohem více úcty však státní svátky požívají u lidí starších 60 let, zatímco nejmladší věková kategorie (od 15 do 29 let) je častěji považuje za spíše nedůležité. Přestože si většina

dotázaných myslela, že státní svátky je potřeba si připomínat, ukázalo se, že k samotným oslavám přistupují Češi dosti vlažně, to jest obvykle je nijak aktivně neslaví. Poměrně velké procento respondentů některé ze státních svátků dokonce vůbec neznalo (nejvíce lidí, 43 %, neznalo Den obnovy českého státu, Den vzniku československého státu pak 18 %). Ačkoliv 28. říjen je považován za nejdůležitější ze všech státních svátků vůbec, obsadil paradoxně i první místo na stupnici neslavených svátků. Celých 67 % dotázaných uvedlo, že Den vzniku samostatného československého státu vůbec neslaví. Společenských akcí při oslavách státních svátků se účastní méně než 5 % Čechů.

Průzkum odhalil, že dnešní Češi, zvláště ti mladší, přikládají oficiálním svátkům a veřejným oslavám mnohem větší důležitost než Vánocům, Velikonocům, narozeninám a podobným osobním svátkům. Atmosféra kolektivních radovánek na počest společenských událostí dějinného významu je zkrátka dávno pryč, lidé se stahují do soukromí svých rodin a okruhu nejbližších přátel. Zatímco důchodci nostalgicky vzpomínají na dobu prvomájových průvodů o Svátku práce, omladina si radši brouká *Byl večer první máj...* Historii přitom nepřestávají vnímat jako něco podstatného, navzdory mínění svých rodičů a prarodičů i mnozí dospívající znají význam státních svátků. Nicméně představa teenagera z vlastní iniciativy pokládajícího růži k pomníku osvobození patří do žánru sci-fi nebo ještě spíše parodie. ZN

RUČNÍ MYČKA NA PALACKÉHO ULICI

(naproti Městským službám)

Nabízíme: - ruční mytí + vosk
- čištění interiéru suchou i mokrou cestou
- mytí motoru a podvozku

Otevírací doba:

Po - Pá 9.00 - 17.00
So 9.00 - 13.00

Tel. na obsluhu: 723 753 505

Sport

Školní - prověřena !!!

Dne 14. října proběhl již X. ročník cyklistického závodu pod názvem „Poslední závod sezóny“. Poprvé se jel na nové trati jak pro horská, tak pro silniční kola. Vzhledem k opravě Školní ulice v Janovicích jsme se rozhodli provést dojezd do cíle tohoto závodu právě zde. Většina cyklistů si tento počín pochvalovala a ocenila perfektní cestu i dobrou organizaci ve spolupráci s Městskou policií v Rýmařově.

Trasa MTB vedla od pekárny ve Staré Vsi, kolem rybníka až na rozcestí Pod Výhledy, kolem „Čertáku“, pak po tratích závodu

hotelu U Zámku. Na tuto trať vystartovalo 28 cyklistů, kteří kolem Čertáku jeli celkem dva okruhy a vrátili se do cíle na Školní ulici, kam ve stejnou dobu dojezdili cyklisté, kteří se vydali na silniční trať, vedoucí od pekárny přes Skřítek, Ztracenku, nahoru kolem Klepáčovské sjezdovky opět na Skřítek a do cíle na Školní v Janovicích.

Vzhledem k tomu, že je to poslední závod sezóny a nejde zde již o žádné body ani sekundy, byla atmosféra v pelotonu víc než přátelská a cyklisté si při cestě na Skřítek mohli dokonce popovídat.

Po skončení závodu proběhlo u penzionu Albert vyhlášení a tombola. Do té již deset let přispívá firma **LOJZO** Dušana Trávníčka, který se také v minulosti tohoto závodu zúčastňoval jako aktivní sportovec.

Jelikož tento závod byl 9 let spjat s výjezdem na **Alfrédku**, valná většina nás si přeje, ať máme „tam nahoru“ zase kam jezdit a závod se může vrátit na původní (snad i opravenou) trať!!!

Výsledky závodu:
Silniční - kat. do 39 let:

1. Marek Chuděj,
2. Luděk Blinka,
3. Michal David. Kat. nad 40 let: 1. Bořek Kubíček, 2. Franta Kratochvíl, 3. Pavel Bartfay. Kat. do 15 let:

1. - 2. Pavel Gerhard a Robert Kautz.

MTB - kat. do 15 let (chlapci):

1. Kristián Folvarčný, 2. Milan Juřena. Kat. do 15 let (dívky): 1. Markéta Mlčáková. Kat. do 39 let 1. Jan Sázel, 2. Lukáš Vala, 3. Radek Kolář (všichni z pořadajícího CK Stará Ves). Kat. nad 40 let: 1. Pavel Podešva (Duko), 2. Jarda Ženčák (Buldoci), 3. Vlastík Kokeš (Duko). Kat. žen: 1. Katka Kolářová. *Karel Stržínek*

Foto: Jakub Vala

Soukromá řádková inzerce

Prodej

Prodám byt 3+1 na Větrné ulici, pěkný, rekonstruovaný, plastová okna a zateplení. Šatna, komora, velký zděný sklep, klidné prostředí. Tel. 777 254 121.

přijme řidiče pro mezinárodní kamionovou dopravu

Požadujeme:

- minimálně tříletou praxi v oboru MKD
- poctivé jednání

Nabízíme:

- dobré platové podmínky
- pracovní zařazení na místo střídače s perspektivou přidělení vozidla

Nástup možný ihned

Kontakt:

Stanislav Juřena, tel.: 554 703 460 (7.00 - 16.00)

!!! MOTORISTÉ POZOR !!!

Firma Stanislav Juřena STANSPED zve do nového pneuservisů pro osobní i nákladní vozidla

- při zakoupení 4 ks pneu
- 1 ks zdarma
- ceny pneu již od 800 Kč/ks

- digitální vyvažovačka Sicam
- zvedání vozidel vzduchovým zvedákem Sicam

Najdete nás na adrese:
třída Hrdinů 45, Rýmařov

Provozní doba:
Po - Pá 8⁰⁰ - 16⁰⁰

Vydavatel: Středisko volného času Rýmařov, Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel./fax: 554 211 410, <http://www.rymarov.cz/mesto>
Neoznačené foto: Redakce. **Uzávěrka dne:** 19. 10. 2006. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, případně úpravy nevyžádaných příspěvků a nemusí nutně souhlasit se stanovisky uveřejněnými v příspěvcích dopisovatelů. **Odpovědný redaktor:** Mgr. Jiří Konečný. **Adresa redakce:** Okružní 10, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 230 459, mobil: 737 802 259, e-mail: rymhor@seznam.cz
Vyšlo dne: 27. 10. 2006. Příspěvky laskavě zasílejte nejpozději do 2. 11. 2006. Další číslo vyjde 10. 11. 2006.

Grafická úprava novin a inzerce: Tiskárna APRO Bruntál, Ruská 10, 792 01 Bruntál, tel./fax: 554 717 196, e-mail: apro@iol.cz
Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017.

Cena 10,- Kč

**Rychlý internet
a mobilní telefon
k tomu?**

To potěší.

**BONUS
2 000 Kč**

**O₂ Internet Expres
s mobilem za 1 Kč**

LG KG 110

- WAP, SMS
- Displej s 65 000 barvami
- Polyfonní melodie
- Hmotnost 68 g
- Rozměry 102x44x17
- Kalendář, budík, kalkulačka

O₂ Internet Expres si můžete pořídit s aktivací za 1 Kč (1,19 Kč s DPH) v několika rychlostních variantách.

**Skoč si pro 2 x 100 %
kreditu navíc**

**SIM KARTA
ZDARMA**

Více informací na prodejně:

O₂ Prodejna Rýmařov
Náměstí Míru 2 (vedle pošty, 1. patro)
795 01 Rýmařov
tel.: 554 230 485
e-mail: pcservis.rymarov@iol.cz

Telefónica

JAK VYJDE

20/2006

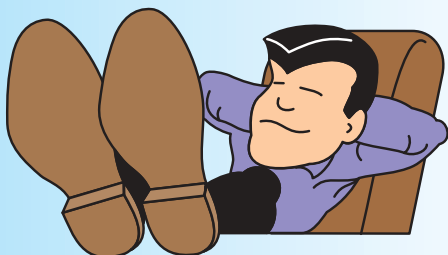
Další číslo
**RÝMAŘOVSKÉHO
HORIZONTU**

bude v prodeji
od **10. 11. 2006**

Uzávěrka pro vydání
je ve čtvrtek 2. 11. 2006 do 12 hodin

Budeme očekávat vaše příspěvky!

**REKLAMA
v RÝMAŘOVSKÉM HORIZONTU**

SKVĚLÁ INVESTICE

PRODEJNA ELEKTRONÁŘADÍ A NÁSTROJŮ

BÝVALÝ AREÁL GP, 8. KVĚTNA 1302, RÝMAŘOV

OTEVŘENO DENNĚ: 8.00 - 16.00

**Podnikatelé, kutilové,
Přijďte si k nám vybrat
kvalitní nástroje značek:**

• FESTOOL

FESTOOL

• Narex

narex

• Protool

PROTOOL

• Metabo

metabo

• Dewalt

DEWALT

• Makita

Makita

• Black Decker

BLACK&DECKER

• Hitachi

HITACHI

Telefon: 554 211 338

Fax: 554 211 387, Mobil: 608 208 771

MÁLO NAJETO

Daewoo Matiz 0.8, CZ, servis, 1. maj., r. v. 2003, originál autorádio, zadní stěrač, tónovaná skla. Cena: 134 900 Kč.

NOVÁ
NABÍDKA

KLIMA DIESEL

Škoda Octavia 1.9 TDi, CZ, servis, r. v. 1997, rádio, PC, vyhř. sed., teploměr, 2x airbag, ABS, centrální, ikon., el. okna a zrcátka. Cena: 159 900 Kč.

NOVÁ
NABÍDKA

KLIMA DIESEL

Škoda Octavia 1.4 16V, 1. maj., CZ, servis, r. v. 2003, airbag, CD, rádio, centrální, posil. říz., tažné, vyhř. zrc., el. okna a zrcátka. Cena: 199 900 Kč.

DIGI KLIMA DIESEL

Ford Galaxy 1.9 Tdi, 1. maj., r. v. 2001, 4x airbag, ABS, rádio, el. sibr. posil. říz., vyhř. př. sklo, el. zrcátka a okna, centrální. Cena: 279 900 Kč.

DIGI KLIMA

Š - Octavia Combi 1.9 TDi 81kW, r. v. 2002, ASR, ABS, rádio, posil. říz., PC, vyhř. zrc, teploměr, el. okna a zrcátka, centrální, 4x airbag. Cena: 269 900 Kč.

Peugeot 106 1.0 XN, r. v. 1999, 2x airbag, autorádio, zadní stěrač, tónovaná skla. Cena: 89 900 Kč.

KLIMA

Ford Puma 1.4 16V, 1. maj., r. v. 1999, ASR, ABS, CD, rádio, posil. říz., 2x airbag, centrální, imob., el. okna a zrcátka. Cena: 128 000 Kč.

KLIMA DIESEL

Peugeot 206 2.0 HDi, 1. maj. r. v. 2001, 2x airbag, rádio, posil. říz., dělená zad. sed., el. zrcátka, el. okna, centrální. Cena: 174 900 Kč.

DIGI KLIMA DIESEL

Volkswagen Passat 2.0TDi 103kW, 1. maj., r. v. 2005, ESP, ABS, rádio, posil. říz., el. výbava, tempomat, centrální, CD, 10x airbag. Cena: 589 000 Kč.

KLIMA DIESEL

Ford Galaxy 1.9 TDi, 7 míst, r. v. 1996, 2x airb., ABS, CD, rádio, centrální, ikon., el. okna, posil. říz., tažné, vyhř. př. sklo, el. zrc. Cena: 174 900 Kč.

NOVÁ
NABÍDKA

DIESEL

Peugeot 406 Combi 1.9 TD, r. v. 1997, airbag, rádio, posil. říz., centrální, senzor stěračů, mlhovsky. Cena: 119 900 Kč.

Ford Fiesta 1.3, r. v. 1997, 2x airbag, autorádio, posil. říz., imob., dělená zadní sedadla. Cena: 69 900 Kč.

Seat Cordoba 1.6, r. v. 1994, 2x airbag, rádio, posil. říz., otáčkoměr, spoiler, křídlo, dělená zadní sedadla. Cena: 44 900 Kč.

DIGI KLIMA

Peugeot 206 CC 2.0 16V, kůže, r. v. 2001, 4x airbag, ABS, rádio, el. okna a zrcátka, shrnovací střecha, centrální, CD a další. Cena: 279 900 Kč.

KLIMA DIESEL

Ford Focus 1.8TDDi, servis, 1. maj., r. v. 2003, rádio, posil. říz., 4x airbag, ABS, imob., el. okna a zrcátka, centrální. Cena: 229 900 Kč.

KLIMA

Nissan Almera TINO 2.2TDi, CZ, 1. maj., r. v. 2002, rádio, posil. říz., 4x airbag, ABS, CD, imob., el. okna, centrální, el. zrcátka. Cena: 219 900 Kč.

KLIMA DIESEL

Fiat Stilo 1.9JTD115PS, 1. maj., r. v. 2002, 6x airbag, ESP, ASR, ABS, el. výbava, temp., senzor brzd, rádio, posil. říz., PC, centrální. Cena: 229 900 Kč.

DIGI KLIMA

Peugeot 307 CC 2.0 16V Sport, r. v. 2004, 4x airbag, ESP, ASR, ABS, CD, rádio, shm. střecha, PC, el. výbava, senzory, centrální aj. Cena: 469 900 Kč.

KLIMA DIESEL

Citroen C3 1.4 HDi, 1. maj., r. v. 2004, 4x airbag, CD, rádio, el. okna, posil. říz., centrální, mlhovsky a další. Cena: 239 000 Kč.

KLIMA LPG

Daewoo Nubira Combi 1.6 LPG, 1. maj., r. v. 1999, 2x airbag, ABS, centrální, imob., el. okna, posil. říz., el. zrc., dělená zad. sed.. Cena: 109 900 Kč.

PRODEJ NOVÝCH ZIMNÍCH PNEU

165/70 R13 890 Kč + DPH (vč. DPH 1.059 Kč)

165/70 R14 990 Kč + DPH (vč. DPH 1.178 Kč)

175/65 R14 1090 Kč + DPH (vč. DPH 1.297 Kč)

195/65 R15 1190 Kč + DPH (vč. DPH 1.416 Kč)

SUPER CENY!!

K VOZU NA SPLÁTKY
SADA ZIMNÍCH PNEU
JAKO BONUS!!
www.autolasak.cz

DIESEL

VW Transporter 2.5 TDi, CZ, servis, 1. maj., r. v. 2003, rádio, posil. říz., zámek řad. páky, dělená zadní sedadla. Cena: 339 900 Kč bez DPH.

NAVIGACE AUTOMAT DIGI KLIMA DIESEL 4x4

Hyundai Terracan 2.9CRDi, r. v. 2004, 2x airbag, ABS, kůže, imob., posil. říz., multif. volant, indik. park., el. výbava, tempomat, centrální. Cena: 639 000 Kč.

DIGI KLIMA DIESEL

Peugeot 307 2.0HDi, CZ, servis, r. v. 2001, ASR, ABS, rádio, imob., el. výbava, posil. říz., PC, teploměr, centrální, CD, 6x airbag. Cena: 219 900 Kč.

Otevírací doba: Po - Pá 8.00 - 17.00, So 8.00 - 12.00

- Výkup za hotové - peníze ihned - „na ruku“
- Nejvýhodnější splátkový prodej - od 0% akontace, stačí OP + ŘP, bez ručitele a na počkání
- Zpětný leasing - dáme vám peníze a vaše auto vám zůstane
- Specializace na splátkový prodej

Nejlevnější povinné ručení!

1850 - 2000 ccm od 3.590 Kč
2000 - 2500 ccm od 3.880 Kč
od 2500 ccm od 5.800 Kč

Motoruky na splátky

ŠkoFIN

Santander
CONSUMER FINANCE

ESSO

Allianz

GENERALI

ČPP
ČESKÁ POJISTOVNA A.S.